új

Kéve

A SVÉDORSZÁGI MAGYAR PROTESTÁNS GYÜLEKEZETEK LAPJA

FOLYTONOSSÁG ÉS MEGÚJULÁS

Sok ötlet merült fel egyházi értesítönk nevére vonatkozóan, hiszen természetes és érthetö volt az az igény, hogy a külsejében és tartalmában megújuló gyülekezeti lapunknak új címe legyen. Többek között ezzel is jelét szerettük volna adni annak a megújulásnak, amely gyülekezeteinket, presbitériumainkat és egyháztanácsunkat jellemzi. Mindamellett sokan voltak, akik titokban sajnálták feladni a KÉVE címet, amit közel tíz év óta megszoktak és megszerettek. A választás -az 1984-ben történt névadáskor- azért esett erre a címre, mert igen kifejezönek találták. Aratáskor a levágott gabonát nyalábba kötik, hogy míg az a tarlóról a cséplés helyére kerül, ne szóródjon szét. Az egybegyüjtött és összekötözött nyaláb neve a kéve. Azt is tudjuk, hogy Jézus szívesen használt hasonlatokat a hagyományos földmüvelés köréböl. Példabeszédeiben épp úgy, mint az ószövetségi iratokban, gyakran találkozunk a magvetés, ültetés, a szárba- majd kalászba-szökkenés, a növekedés, az érés, közben a megmüvelés, öntözés, gyomlálás, majd a kalásztépés, az aratás, a kévébe kötés, a cséplés, a csürbe hordás és betakarítás hétköznapi fogalmaival. Szimbolikussá vált a mi számunkra a kéve, mert az a néhány maroknyi, kalászos gabonából álló, sodrott szalmával összekötözött nyaláb egy egységet jelképez. A jó termés legkisebb egységét, a hívö, keresztyén világ egyik nagyon kicsiny egységét, vagy népünknek bár szétszóratott, levágatott, mégis összegyüjtött és egybekötözött kis egységét. Sokan megkönnyebbüléssel és örömmel vettük tudomásul azt, hogy végül is az egyháztanács megtartotta ezt a címet, ugyanakkor nagyon szerencsés módon azt az új szóval kiegészítve jelezte, hogy itt valaminek a folytatása mellett mégis egyfajta megújulásról van szó. Érdemes odafigyelni arra, hogy soha nem a konkolyt, hanem mindig a tiszta búzát, a jó termést hozó kalászt kötik kévébe. Az összekötés pedig az együvé tartozást fejezi ki. Így válik a KÉVE a mi svédországi magyar protestáns gyülekezeteink és magyar közösségeink összeköttetésének, együvé tartozásának jelképévé. Szeretnénk, ha ez a lap valóban betölthetné címéböl fakadó szerepét. Azt, hogy összeköt. Szeretnénk, ha összekötné a hét gyülekezetbe szervezett, de száznál több helységben élö mintegy ötezer hívünket, akiknek egy részéhez csak az írott szó révén szólhatunk. Szeretnénk, ha az ökumené szellemében összekötö kapocs lehetne református és evangélikusok, unitáriusok és baptisták, egyáltalán protestánsok és katolikusok között. Különleges helyzetünkböl adódóan azt is szeretnénk, ha az új KÉVE összeköttetést, hidat jelenthetne svéd testvéreink felé is. Nem utolsósorban azt is szeretnénk, ha az új KÉVE összekötö lehetne a régebben és újabban kivándoroltak, negyvenhetesek és ötvenhatosok, dunántúliak és erdélyiek, kárpátaljaiak és felvidékiek, vajdaságiak és örvidékiek, az északi országokba kerültek és a szülöföldön maradottak, mindazok között, akik hiszik és vallják, hogy együvé tartoznak. Idén immár tizedik évfolyamában jár a régi, és elsö évfolyamában az új KÉVE. Írástól írásig, oldaltól oldalig, lapszámtól lapszámig, háztól házig és lélektöl lélekig való útjára -kérjük- kísérje Isten áldása! [ ]

I.(X.) évfolyam 1. szám *Stockholm, 1993. április*

UNGERSKT, PROTESTANTISKT FÖRSAMLINGS-ARBETE I SVERIGE UNDER 35 ÅR

Ungerskspråkiga gudstjänster

Redan på 1940-talet förekom att det hölls ungerskspråkiga gudstjänster i Sverige, detta blev möjligt tack vare den ungerska biskopen Lajos Ordass goda kontakter med den svenska kyrkan, som beviljade stipendier till ungerska teologistuderande och nyexaminerade präster för studiebesök i Sverige. Dessa kunde samtidigt bedriva uppsökande verksamhet inom det egna språkområdet.

Den första ungerskspråkiga gudstjänsten hölls av professor emeritus VilmosVajta, då ung teologistipendiat i Lund, som sedermera varit föreståndare för Lutherska Världsförbundets ekumeniska forskningsinstitut i Strassburg. Antalet ungerskspråkiga mångdubblades i Sverige efter 1956, då flyktingströmmen uppgick till över 12.000 ungrare som bosatte sig här. Av dessa är 4 - 5.000 protestanter, som också hade en strävan till att få kyrkogemenskap.

Biskopsmötet uppmärksammades på behovet av att de ungerska protestanterna borde -till att börja med - få lyssna till Guds ord på sitt eget modersmål. En kommitté tillsattes med det huvudsakliga uppdraget att organisera själavårdsarbetet bland de ungerska flyktingarna. József Glatz kallades till tjänsten att bli den första "ordinarie" ungerskspråkiga själasörjaren i Sverige. Sedan 1957 har det bedrivits ungerskpråkigt församlingsarbete här kontinuerligt.

Världens "största" kyrkoförsamling?

Pastor Glatz's uppgift blev inte lätt, han skulle bygga upp "sin församling" på en yta som omfattar en tredjedel av Sverige. Det ordnades gudstjänster på de ställen där det fanns större grupper av ungerska flyktingar, men även hemmen besöktes av den nye pastorn. Hembesök är ganska vanligt i Ungern eftersom den luthersk evangeliska kyrkan där är en minoritetskyrka och arbetar i det lilla formatet, lika ofta som genom församlingarna.

Behovet av regelbundna gudstjänster blev stort i Stockholm, Göteborg, Malmö, Uppsala, Västerås, Borås, Jönköping, Helsingborg, Halmstad, Nyköping, Lund, Flen och på de flesta ställen bildades också egna kyrkoråd och de månadsvisa gudstjänster permanentades på ett tidigt stadium. Sedan 1961 anordnas ungerskspråkiga gudstjänster även i den egna församlingsgården i Tångagärde (Skara stift), som på sommarhalvåret är ett centrum för ungerskspråkigt församlingsarbete för hela Norden. Tångagärdes huvudbyggnad, med tillhörande tomt, köptes 1961,medan annexbyggnaden övergick till församlingsverksamheten först 1964. År 1975 fick Tångagärde ett nytt ansikte genom renovering, till- och ombyggnad och därmed blev det också möjligt att samlas där även under de kallare årstiderna. Gudstjänster, veckoslutkurser och konferenser anordnas vid flera tillfällen varje år och besöksfrekvensen understiger sällan 700 /år.

Ungerskspråkiga själavårdare

Under åren 1965 - 1991 sköttes pastorssysslorna av Rezsö Koltai, som prästvigdes 1965 av biskopen Helge Ljungberg i Stockholm. Förutom Koltai har ytterligare fyra personer genomgått prästutbildning i Sverige: Sándor Szigethy, prästvigd i Växjö 1967, - adjunkt i Lidköping, Ilona Kellner, prästvigd i Stockholm 1973, - komminister i Tullinge, Péter Gergely, prästvigd i Stockholm 1979, - sjukhuspräst i Sala och Éva Fogarasi, prästvigd i Lund 1990, - pastorsadjunkt i Malmö. Utöver gudstjänster, hembesök, m m genomförs arbetet i de olika församlingarna i bibelstudiegrupper som träffas regelbundet antingen under ledning av pastorn eller någon kyrkorådsmedlem. Det ungerskspråkiga själavårdsarbetet har en viktig funktion när det gäller uppbyggandet av en "kristen hållning" i det nya hemlandet.

Nya tider, nya människor

De i Sverige verksamma ungerska protestantiska församligars kyrkoråd har sitt årliga styrelsemöte - kyrkofullmäktige - i Tångagärde under pingsthelgen medan församlingsgårdens angelägenheter handhas av en egen styrelse. Vid årsmötet 1992 antogs nya församlingsstadgar som har sitt ursprung i svenska kyrkans församlingsstadgar. Till ny styrelseordförande valdes helsingborgaren, akademikern, Eugen Storlind.

Efter 1986 har det kommit nya flyktinggrupper till Sverige, med många ungersktalande familjer inblandade, i huvudsak från Transsylvanien, dvs den ungerska minoriteten i Rumänien men också från f d Jugoslavien, Vojvodina. Församlingens nye pastor Pál Molnár-Veress kommer också ursprungligen från Transsylvanien, där han studerade teologi i Kolozsvár och prästvigdes i Brassó 1973. Molnár-Veress övertog pastor Koltais arbetsuppgifter 1990 och tjänstgör f n som extra stiftsadjunkt i Stockholms stift, med uppgift att vara själavårdare i den växande ungerskspråkiga församlingen som har mer än 5.000 registrerade medlemmar idag. Församlingar med eget kyrkoråd finns i Stockholm, Västerås, Malmö, Helsingborg, Göteborg, Borås, Sölvesborg och Tångagärde. Tillfälliga gudstjänster hålls i Jönköping, Kumla, Eskilstuna och Strömsnäsbruk.

Det är många år sedan biskopsmötet upptäckte det stora behovet av att andlig gemenskap bör i första hand förmedlas genom modersmålet till de ungerska flyktingarna i Sverige. De 35 åren har gått fort sedan 1958, ungrarna har i Sverige acklimatiserat sig väl i det svenska samhället, mycket tack vare en prästtjänst som varande "motor" i det ungerska församlingsarbetet.

Framtiden är oviss, många flyktigar lämnar sina hem för att söka skydd bland fredliga, likasinnande, i andra länder. Vi är enbart tacksamma för vårt syskonskap med Herrens kyrka och dess medlemmar i Sverige.

Nytt församlingsblad

Under många år har ungrarna "samlats kring" kyrkobladet Útitárs - som utges i Tyskland - även i Sverige. Ofta har kyrkliga meddelanden bifogats Útitárs i form av stencilbladet Kéve. 1993 startar de ungerska församlingarna - genom dess styrelse - en egen, tvåspråkig tidning, ett församlingsblad, som kommer att ges ut med sex nummer per år.

Tvåspråkigheten kan förklaras på olika sätt, men det är ju en sanning att våra "rötter" numera inte bara består i vårt ungerska ursprung, utan även i vår hemvist i Sverige. Många församlingsmedlemmar deltar aktivt i arbetet även i sina svenska församlingar, många barn talar "lättare" svenska än ungerska, men det finns också en grupp som endast har svenska som modersmål, genom giftermål eller annan orsak.

Vårt kyrkoblad kommer också att vilja fungera som brobyggare och informatör till våra svenska bröder. Vi kommer att anstränga oss för att bjuda på oss själva för att möjliggöra att andra skall få möjlighet till inblick i vårt arbete. Vi kommer att bjuda på vår gemenskap, traditioner och kunnande för att få erfarenheter av ekumenisk arbete och den stora religionsfrihet som kännetecknar såväl den svenska och nordiska kyrkolivet. Ambitionen är självfallet dubbelriktad, vi vill också verka som svenska kyrkans språkrör på ungerska i första hand för de i Sverige bosatta.

(C) Eugen Storlind

* Artikeln har bearbetats och utökats men publicerats först av Verbum, 1986, under titeln "Guds ord på eget språk"

Reményik Sándor

KÖVEK ZSOLTÁRA

A kolozsvári evangélikus templom centenáriumán Liedemann Márton templom-építö lelkész emlékének.

Elhalkult és elhalt az orgona...
De új nesz kél most a templomfalakból.
Nem halljátok? Itt körül a falakban
Dobognak a beépített kövek.
Külön dobban meg minden kicsi kő,
És mégis, mégis egy-ütemre vernek,
Egy óriási templom-dobbanással.
Isten, ha akarja, a köveket
Dobogtatja meg a szívek helyett.
Kő-nehéz szívvel, dallamtalanul,
Lehajtott, fáradt fejjel figyelek.
Szeretném, ha szívem megállana,
S csak a százéves templom kövei
Dobognának tovább...

Dobognak... dobbanásuk lassan áthat,
Felmelegíti dermedt véremet,
Lassan megértem a beszédjüket:
"Mi kövek voltunk, rossz, rideg kövek,
Kemény kövek és haszontalanok,
Nehezek, otrombák,formátlanok,
Tehetetlenek, tompák, elesettek,
Mozdíthatatlanok.
Hevertünk hét országban szerteszéjjel,
Utak mentén, száraz patakmederben,
Omlásokban, elhagyott kőtörőkben.
Vad éleinkbe ütközött a nap,
Horzsoltuk az éjszaka bársonyát,
Véresre törtük vándor lábait,
Hevertünk külön-külön szerteszéjjel,
Egymásról alig tudtunk valamit,
és nem álmodtunk templomról soha.
De jött egy ember, törékeny, beteg,
A lelke égett, a szíve dobogott,
Az az ember templomról álmodott.
Tudta: kövek hevernek szerteszéjjel
Tehetetlenül, haszontalanul,
Vadul, otrombán és formátlanul, -
Elindult a köveket megkeresni.
Omlásokban, elhagyott kőtörőkben,
Utak mentén, száraz patakmederben
Barangolt hetedhétországon át,
Hol éleinkbe ütközött a nap,
Horzsoltuk az éjszaka bársonyát,
S véresre törtük az ő lábait.
Az az ember keresett, s megtalált.
És azt mondta nekünk: Ti templom lesztek.
Falakká fogtok összeállani,
És visszaveritek az Ige hangját,
És visszazengitek az orgonát, -
az imádkozó nagy nyomorúságot
S az áhítat szárnyaló énekét
Szent nyugalommal veszitek körül.
Halkan dobogni fogtok a falakban,
Külön dobban meg minden kicsi kő,
És mégis-mégis egy ütemre vertek,
Egy óriási templom-dobbanással.
Isten, ha akarja, a köveket
Dobogtatja meg a szívek helyett.
Így szólt hozzánk a templom-építő."

Így beszélnek ma hozzánk a kövek.

HEVERTÜNK HÉT ORSZÁGBAN SZERTESZÉJJEL

Olykor kő-nehéz szívvel, dallamtalanul, lehajtott fejjel figyelek, annyira, hogy szeretném, ha szívem megállana, hogy csak százévek, vagy ezredév dobbanását hallanám. Olykor kő-nehéz szívvel, lehajtott fejjel figyelem, mily dallamtalan a csend; -szívek dobbanása sehonnan nem hallatszik. A világnak Clevelandtöl Melbourneig, Csíkszeredától Bécsújhelyig, Umeåtól Bromölláig nyújtózó hatalmas terein, már régen nem hét, de hetvenhét országban heverünk magyarok szerteszéjjel, és Reményik Sándornak a kolozsvári evangélikus templom centenáriumára írt versét idézve, s jelenidőbe téve, heverünk "utak mentén, száraz patakmederben, omlásokban, elhagyott kőtörőkben... Heverünk külön-külön szerteszéjjel, Egymásról alig tudunk valamit... ". Sokszor úgy vagyunk mint kövek, rossz, rideg kövek, kemény kövek és haszontalanok, nehezek, otrombák, formátlanok, tehetetlenek, tompák, elesettek és mozdíthatatlanok.

A világnak Júdeától Galileáig, Kisázsiától Hispániáig, Jeruzsálemtöl Rómáig nyújtózó hatalmas terein hevertek emberek, zsidók, görögök és rómaiak, hevertek kövekként utak mentén, száraz patakmederben, omlásokban és elhagyott kőtörőkben, külön-külön szerteszéjjel, egymásról alig tudva valamit...

De jött egy ember, -folytatja Reményik- törékeny, beteg, a lelke égett, a szíve dobogott, az az ember templomról álmodott. Tudta: kövek hevernek szerteszéjjel, tehetetlenül, haszontalanul, vadul, otrombán és formátlanul... -Elindult a köveket megkeresni.

De eljött az Isten, embernek képében jött el, -mondták a tanítványok, írták az evangélisták, s tanítják ma is az Ige hírdetői- talán törékenyen jött, de lelke égett, szíve dobogott. Az Emberfia jött el és egy új világot álmodott. Tudta: lelkek hevernek szerteszéjjel, tehetetlenül, haszontalanul, vadul, otrombán és formátlanul, büntöl s rossztól mozdulatlanul. Elindult a lelkeket megkeresni.

Omlásokban, elhagyott kőtörőkben, utak mentén, száraz patakmederben barangolt hetedhétországon át Reményik embere. A kövek véresre törték lábait. Keresett, s a megálmodott templomához megtalálta a szétszórt építököveket. És azt mondta nekik: Ti templom lesztek. Falakká fogtok összeállani, És visszaveritek az Ige hangját, És visszazengitek az orgonát, - az imádkozó nagy nyomorúságot S az áhítat szárnyaló énekét Szent nyugalommal veszitek körül. Halkan dobogni fogtok a falakban, Külön dobban meg minden kicsi kő, És mégis-mégis egy ütemre vertek, Egy óriási templom-dobbanással.

Városokban, elhagyott helyeken, utak mentén, száraz pusztában, hegyek oldalában, tavak s tenger partjain barangolt ama másik ember, s tanítványokat, hallgatókat, követöket gyüjtött, s az utak feltörték az ő lábait is. Az az ember kereste, s megtalálta a szétszórt lelkeket. És azt mondta nekik: a Lélek otthona lesztek, és visszhangozzátok majd az Igét, és zengetitek az orgonát és imádkoztok a nagy nyomorúságban... Halkan dobogni fog szívetek, külön-külön megannyi kő, és mégis egy ütemre vertek. Egy óriási Lélek-dobbanással.

Clevelandtöl Melbourneig, Csíkszeredától Bécsújhelyig, Umeåtól Bromölláig, háztól házig és lélektől lélekig barangolnak most is szétszóratott magyar emberek és szeretnék tudni, hogy valaki összegyüjti őket, egy hajlékba hívja őket, s majdan felépül belőlük is a szent ház, a nemzet otthona, és visszhangoznak majdan régszólt igék, zengetnek elhalkult hangszerek, imát felesel vissza a fal, melyben befalazott szívünk halkan fog dobbanni, külön fog szólalni, mégis egy ütemre verve. Egy óriási egyet-akarással!

Isten, ha akarja, a köveket dobogtatja meg a szívek helyett. Isten, mert akarta, húsvétkor a feltámadás Igéjét szólaltatta meg a halál helyett. Dicsőség Néked, óh Feltámadott!

MVP

KALENDÁRIUM

Egyházi ünnepek, jeles napok és a hozzájuk kapcsolódó szokások fogalomtára

Április

A hónap elnevezése a latin "aperio" = megnyitok jelentésü szóból származik. Ez a hónap ugyanis "megnyitja és kezdi újjítani a természet rendét", minekutána hosszú ideig "a tél, hó, víz, fagy által elzáratván (voltak) mindenek"(Bod Péter, 1712-1769).

Régi egyházi szóhasználat szerint e hónap neve a **Szent György** hava. A nevet egy legendás hírü keresztyén lovag viselte, akit hitéért a keresztyénüldözö Diocletianus császár öletett meg 303-ban. A legenda elbeszéli, hogy Líbiában, Siléna nevü városban "midön a város mellett lévö tóban lakozó dögletes Sárkánynak sors szerint tartoznának adni embereket a Sárkánnyal való megegyezés szerint, és a sors esett volna a király leányára, akit nagy siralommal kivittenek a városon kívül, hogy a Sárkánynak adják, épp akkor érkezett oda fegyveresen György, s megértvén a dolgot, nagy bátorsággal a Sárkányra rohant, megölte és a leányt megszabadította". Szent Györgyöt ezért mindig lovon ülve, dárdával, vas derékkal, pajzzsal" ábrázolják, amint " a Sárkányt öli, tapodtatja... Ez hát leábrázolása az eklézsiának, melyet mint tiszta szüzet az Ördögnek megöletésével szabadít meg Krisztus...". Szent György valójában az egyházáért harcoló Krisztusnak, avagy magának a harcos egyháznak a kiábrázolása. Szobra ezért található gyakran templomokban, vagy azok elött, mint például Kolozsvárott a Farkas-utcai református templom elött is.

Az egész keresztyénségnek közös ünnepe a Pálmaágak vasárnapja, vagy amint a protestáns egyházakban használatos: a

Virágvasárnap.

"Vették pedig ezt a nevet onnan, hogy Krisztus a szenvedése elött nem sokkal szamárháton Jeruzsálembe bémenvén az örvendezö sokaság olaj- és pálmaágakat vitt a kezében... Ezen a napon egykor a keresztyének is valami berkeket (barkákat), vagy zöld ágakat szedtek, melyekkel aztán egy s más babonára (fából szamarat készítve ismételik a jelenetet, stb.) viszszaélnek". Egyházi életünkben

nagyhét,

a húsvét elött való hét, nem egyéb, mint a felkészülés ideje.

Bünbánati hétnek

is mondjuk. Ezen a héten emlékezünk meg arról a napról, amikor Jézus az úrvacsora szentségét szerezte, tehát amikor tanítványaival elfogyasztotta az utolsó vacsorát. Ez

nagycsütörtökön

történt. A szenvedéstörténet, a passió tetöfoka

nagypéntek

azaz Jézus keresztre feszítésének, halálának és sírba tételének a napja. Nem szabad tovább haladni a Jézus halálára emlékeztetö nagypéntek mellett a kereszt külön hangsúlyozása nélkül. Végeredményben minden kereszt a Golgotha keresztjére emlékeztet, valamint a Krisztust-követök keresthordozására. Bod Péter így ír róla: "A keresztet, mint a templom ékességét, a keresztyének kezdették a templomokba 340 esztendö táján behelyeztetni, hogy azok megkülönböztetnének a pogányok templomaitól". Terhes hagyaték a református (kálvinista) egyházban a kereszttöl való idegenkedés. Az idegenkedésnek az a magyarázata (s ebben a történelmi beállításban érthetö az általános magatartás), hogy mivel "a tudatlanok -olvassuk Bod Péternél- magát a keresztet kezdették imádni", azaz a látható tárgyat, ezért a reformátorok jobbnak látták ennek az egyébként bibliai jelnek a háttérbe szorítását, söt kiküszöbölését. Az ellentétektöl és ellenségeskedésektöl megterhelt évszázadok tovatünése után ma már az élö hitben a

kereszt

épp oly értékes és építö külsö jegy a maga helyén és az evangéliumi használattal, mint például a csillag, vagy a kakas a templomok tornyán, a házak fedelén és a keresztyén müvészetben egyaránt.

Krisztus feltámadásának idöpontját valójában

nagyszombat

éjszakájára teszik, amikor feltámadott. Jézus Krisztus feltámadásának igazi ünnepe mégis

húsvét

keresztyén egyházaink legnagyobb ünnepe. Azt, hogy milyen dátumra esik, tehát megünneplésének idöpontját az i.sz. 325-ben ülésezö niceai zsinat határozta meg oly módon, hogy a húsvétot a tavaszi napéjegyenlöséget követö holdtölte utáni elsö vasárnapon kell megünnepelni. Ehhez igazodnak aztán a keresztyén naptár változó idöpontú más ünnepei is. Idöpontja évröl évre változik, s ezért mozgó ünnepnek nevezzük. A római katholikus és protestáns egyházak a Gergely-pápa féle kiigazított naptár (1582) szerint számítják a húsvétot. Némelyek továbbra is megtartották a régi szokást, kivált szent János apostol, és mások is Ázsiában, kik a zsidóknak rendtartása szerint a Nisán hónak 14. napján illették (tartották), melyre nézve neveztettek Quarto-decimani, azaz Tizen-negyed naposoknak."

A húsvét történeti-vallási gyökerei az egyiptomi kivonulás csodálatos eseménytörténetére emlékeztetö zsidó ünnepre, a peszah-ünnep hagyományaira vezethetök vissza. A peszah az ókori Izraelben a Szentély fennállásáig (i.sz. 70) zarándokünnep volt. Az ország lakói Jeruzsálembe vonultak, s ott tartották meg az ünnepet. Jézus is ezt tette, amikor tanítványaival együtt felment Jeruzsálembe. Eredetileg két részböl állt. Niszán (az elsö tavaszi hónap) 14-én volt a pászka ünnepe, az egyiptomi tizedik csapástól való megmenekülésre emlékeztetve. Ezt követte a kovásztalan kenyér hétnapos ünnepe. Ennek elsö napja a csodálatos egyiptomi kivonulásra emlékeztet, a hetedik pedig a Sás-tengeren való átkelés évfordulójára. Miután az Ószövetség elbeszélése szerint az egyiptomi kivonulás éjszaka történt, az ünnep elöestéjén tartották meg a széder-estét. Ekkor elöírásos rend (héberül: széder) szerint családi körben fogyasztották el a vacsorát. Mind a bibliából, mind más forrásokból tudjuk, hogy ilyenkor bárányhúst, kovásztalan kenyeret és keserüfüvet (tormát) ettek. A vacsora római szokás szerint tojással kezdödött és csemegével fejezödött be. A széder-estén az apa a gyermek kérdéseire elbeszélte (elbeszéli) az egyiptomi kivonulás eseményeit.

Az utolsó vacsora

Jézus utolsó vacsorája, később a keresztyén szertartások jelképes része lett. A Máté evangéliumában olvassuk, hogy Jézus Jeruzsálemben fogyasztotta el utolsó húsvéti vacsoráját.
Vacsora közben, amikor a kenyeret megtörte és szétosztotta, azt mondta, hogy az az ö teste, amit odaad az emberekért. Amikor a bort adta tanítványainak, azt mondta, hogy az az ö vére. És azt is mondta, hogy tanítványai mindig emlékezzenek vissza rá, ha újra összejönnek.

Krisztus halála és feltámadása után értették meg tanítványai az akkor mondottakat, azt, hogy kereszthalálára célzott, arra, hogy az önként vállalt halálban áldozatul adta magát, tulajdon testét és vérét, egész életét, minden emberért. Az apostolok és az elsö keresztyének rendszeresen tartottak ilyen ünnepélyes, közös étkezést. Jézusra emlékezvén felidézték szavait és tanítását. Ezeknek a szeretetlakomáknak a neve lett az úrvacsora, vagy kenyértörés. Ilyenkor szokásban volt, hogy elismételjék Jézus szavait, amiket akkor mon-

(Folytatása a 10. oldalon)

BIZTATÓ KEZDET

Beszámoló az egyháztanács ez év januárjában, Göteborgban tartott, gyülekezetlátogatással egybekötött értekezletéről

Az utóbbi évek gyors és meghökkentö, majd fájdalmas változásain eltöprengve akár naponta idézhetnénk Berzsenyi Dániel találó sorát: "Forr a világ bús tengere..."

Igen, alakul és forrong a világ: változásait tapasztaljuk, szenvedjük mindnyájan. Mássá lett körülményeink természetszerüen igénylik az alkalmazkodást; a múltban bevált gyakorlatok mára már kiigazításra, bövítésre szorulnak. A kérdések halmozódnak; feleletre, megoldásra várnak.

Egyháztanácsunk, felismerve az elörelépés szükségességét, úgy határozott, hogy az eddigi egyházvezetési gyakorlatot megpróbálja kiszélesíteni, a gyülekezetekkel szorosabb kapcsolatot létesíteni, a feladatokat újrafogalmazni. Elhatározásában híven követi a lutheri és kálvini eszméket, hiszen protestáns egyházainkat is éppen a változás, a reformálás igényének felismerése hozta létre. Amint arról hírt adtunk a KÉVE múlt év decemberi számában, az egyháztanács határozata szerint a tanács tagjai évente négyszer üléseznek, egyúttal vizitációt tartva a gyülekezeteknél.

Az egyháztanács elsö ilyen jellegü értekezletét ez év január 23-24-én tartotta meg Göteborgban. NYIREDY CSABA országos gondnokunk, a göteborgi presbitérium felügyelöje, a gyülekezeti beszámolót történelmi visszapillantással kezdte, ismertetve, mikor és hogyan kezdödött el a rendszeres lelkigondozás városukban. Érdekes és tanulságos volt hallgatni az elöadást, hiszen a göteborgi gyülekezet megalakulásának története mondhatni az egész emigrációban élö magyarság gyülekezetalapító igényének és igyekezetének története is.

A beszámolóban Nyiredy Csaba beszélt az elért eredményekröl, majd kitért az egyre aktuálisabbá váló és megoldásra váró kérdésre: sok az idös, magányos ember, akik fokozottabb törödésre, lelkigondozásra várnak. Ezen igény kielégítésének megoldásához az egyháztanács segítségét kérte.

Hogy tudjunk egymásról -volt a mottója annak a szeretetvendégségnek, melynek keretében az egyháztanács találkozott a göteborgi gyülekezet tagjaival.

STORLIND JENÖ, az egyháztanács elnöke, valamint MOLNÁR-VERESS PÁL lelkész beköszöntöit az egyháztanács tagjainak bemutatkozása követte. A müsort KÁSZONI JÓZSEF homoródszentmártoni unitárius lelkész elöadása nyitotta meg *Erdély, a vallásszabadság szülöföldje* címmel, melynek keretében az unitárius vallás 425 éves múltját ismertette. A vendéglelkész ezt követöen az angliai és amerikai szórványgyülekezetekben szerzett tapasztalatairól beszélt, *Amerikából jöttem* címmel. Ezután ismertette annak a nemzetközi ökumenikus ifjúsági központnak a tervét, melyet

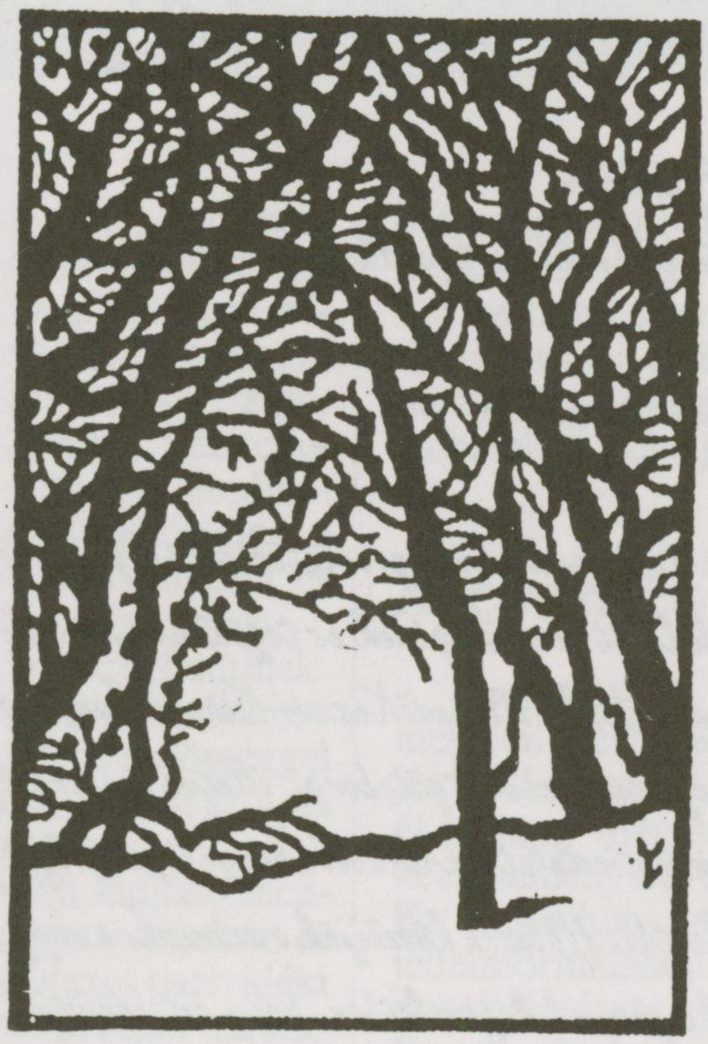

Homoródszentmártonban kívánnak létrehozni. A 20 szobás egykori tsz-épület immár az egyház tulajdonában van. Berendezéséhez kértek segítséget.

Itt jegyezzük meg, hogy a másnapi istentisztelet perselypénzét, mintegy 1800 koronát, a helyi presbitérium az elöbbi cél támogatására ajánlotta fel. Mellékletként közöljük a homoródszentmártoniak köszönö sorait.

Az est müsorát MOKOS MAGDA csellómüvész és MOKOS IMRE zongoramüvész gyönyörü hangversenye zárta.

A szeretetvendégség után a késö esti órákban az egyháztanács megkezdte értekezletét, melyet másnap, vasárnap reggel folytatott. Az értekezleten a javasolt 12 napirendi pont csak összefoglalója volt annak a számos fontos és sürgös problémának, melynek megoldása az egyháztanácsra vár.

Dacára annak, hogy a feladat nagy és sokrétü volt, az idö pedig rövid, és annak ellenére, hogy az egyháztanácsi tagok többsége sok vonatkozásban még gyakorlatlan volt, a felvetödött kérdések többségére sikerült megoldást találni.

A közérdekü kérdésekben hozott döntések közül több is a Tångagärde gyülekezeti otthonra vonatkozott. A ház sorsáért és müködéséért elsödlegesen az egyháztanács felel; a Tångagärde Alapítvány Intézöbizottságának feladata a ház állagának, biztonságának megörzése, adminisztrációjának megkönnyítése. A ház rendszeres használata továbbra is fontos és hasznos célja az egész svédországi gyülekezetnek. E szempontoktól vezérelve hozta meg az egyháztanács a gyülekezeti otthonra vonatkozó határozatait:

-Kinevezett egy vizsgálóbizottságot, mely a gyülekezeti otthon alapszabályát és jogi viszonyait hivatott felülvizsgálni.

-Folyó évvel kezdödöen minden egyéni vagy csoportos látogatást nem csupán a vendégkönyvbe kell bevezetni, hanem a vendégek feladata kitölteni az úgynevezett *bérleti szerzödést* is, és az abban foglaltakat betartani.

-Tångagärde szeretettel várja a Stockholmi Ökumenikus Önképzökör tagjait, az immár hagyományossá váló nyári táborozásra. Az egyháztanács nagy örömmel és megelégedéssel nyugtázta az önképzökör 1992-es évi beszámolójában foglaltakat.

-Tångagärdéhez kapcsolódik és itt említeném meg, hogy a 61.számú Gizella királyné cserkészcsapat vezetöségének megkeresését, mely a göteborgi értekezlet után érkezett az egyháztanácshoz, az április 17-18-i sölvesborgi értekezleten ismertetjük.

Az egyháztanács megbízta MAYER MÁRIÁT (Västerås) a *Szeretetszolgálat* feladatkör ellátásával. Egyik legfontosabb teendöje az egyháztanácshoz érkezö segélyt, tanácsot vagy közremüködést kérö levelek iktatása, osztályozása és ezeknek alkalmankénti elöterjesztése az egyháztanács értekezletein.

Az egyháztanács felkérte TÓTH LAJOST (Malmö) az országos leltári és nyilvántartási munka megszervezésére, valamint az országos érdekü beszerzések eszközlésére.

Az 1992-ben jóváhagyott új egyházi lap felelös kiadója STORLIND JENÖ, a

szerkesztöbizottság elnöke MOLNÁR-VERESS PÁL, a szerkesztöbizottság megbízott tagjai pedig VERESS ZOLTÁN és SZENTKIRÁLYI CSAGA. Az egyháztanács határozott az egyháztanácsi ülések és látogatások sorrendjéröl is. Tervbe vette a szorosabb kapcsolatfelvételt a svéd egyház képviselöivel. Tisztázott különbözö anyagi természetü kérdéseket. A diakóniai szolgálat megszervezését szorgalmazta, s úgy határozott, hogy az erre vonatkozó kérdéseket a következö, sölvesborgi értekezleten tárgyalja. Az egyháztanács göteborgi látogatása, istentisztelete emlékezetes marad. A Tízparancsolat szavai a két lelkész (Kászoni József és Molnár-Veress Pál) felelgetös felolvasásában mélyebb és súlyosabb értelmezést nyertek. A vendégmüvészek játéka, az úrvacsoraosztás ünnepélyessége, az egyháztanács tagjai számára különösen sokat jelentett, hiszen Göteborg és ez az istentisztelet egyúttal hivatalos beiktatásuk és eskütételük színhelye és alkalma is volt..

Építeni, bövíteni csak biztos alapokra lehet. S ez az alap itt Svédországban biztos. Köszönhetöen a lelkes, önzetlen, erös-hitü elöttünkjáróknak, gyülekezetszervezöknek, alapítóknak. Köszönjük nekik. Köszönjük munkájukat, fáradhatatlanságukat, rendíthetetlen hitüket.

Köszönjük, hogy lehetövé tették a fejlödést, azt, hogy van mire építenünk. Ugyanakkor köszönetet mondunk egyháztanácsunk új tagjainak is azért, hogy vállalták a folytatást, a továbbépítést.

Isten segítsen bennünket, mindannyiunkat!

Tóth Ildikó Irma

" ATYAFISÁGOS TISZTELETTEL... "

Köszönö sorok Homoródszentmártonból a göteborgi gyülekezethez

Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkör
Homoródszentmártoni Egyházközség Lelkészi Hivatala Szám: 4/1993.

Nagytiszteletü: Nyiredy Csaba fögondnok úr!

Alulirottak, a homoródszentmártoni egyházközség vezetösége és gyülekezeti tagok ezúton is szeretnénk köszönetet mondani a göteborgi gyülekezet vezetöségének és tagjainak azért a segitségért, melyet lelkészünkön keresztül gyülekezetünk számára nyújtott. Tisztelendö Kászoni-Kövendi József, elsö istentisztelet utáni alkalommal számolt be arról az élményéröl, melyben részesült göteborgi, illetve svédországi tartózkodása alkalmából. Töle tudtuk meg azt, hogy a január 24.-i istentisztelet alkalmából a begyült perselypénzt 1.802 /egyezernyolcszázkét/ koronát gyülekezetünknek ajándékozták. Hálásan köszönjük a számunkra nagy jelentöségü ajándékot.

Tervünk, elképzelésünk ezzel a pénzzel kapcsolatban, hogy azt beépitjük az Ifjúsági Házba, melyet az év folyamán szeretnénk megnyitni. Reméljük, hogy az évek folyamán sikerül majd vendégül látnunk gyülekezetünkben Önök közül idelátogatókat. Mi is azt szeretnénk, ha valami ahhoz hasonlitható tevékenységet fejtenénk ki a Székelyföldön, amit Önök a Tångagärdei gyülekezeti napok alkalmával. A késöbbiekben munkálataink eredményéröl még Önöknek beszámolunk.

Még egyszer köszönettel és atyafiságos tisztelettel:

Homoródszentmárton, 1993. február 14-én

Szász Gyula egyházközségi gondnok; Kádár D. Mózes jegyzö; Cseke Károly pénztáros; Kászoni K. József lelkész; illetve keblitanácsosok és gyülekezeti tagok: Kovács Berta, Jakab Róza, László Árpád, Jakab József, Vass László, Bek Irén, Szász János, Demeter György, Tódor Vendel.

ÚJJÁÉLEDÖ MAGYAR CSERKÉSZET

A "cserkészet" fogalmát ma sokféleképpen emlegetik: míg a legtöbben rokonszenvvel viseltetnek iránta, addig mások közömbösen vagy éppen ellenszenvvel beszélnek róla. Ez utóbbi magatartás okát föleg abban kell keresnünk, hogy sokan nem is tudják, mi a cserkészet.

Mi a cserkészet? Baden-Powell angol katonatiszt a XIX. század utolsó éveiben, az angol-búr háború idején tapasztalta, hogy az örsökbe szervezett fiúk szívesen, lelkesedéssel és megbízhatóan hajtottak végre olyan feladatokat, melyeket hagyományosan csak a felnöttekre bíztak. Az a tény, hogy e feladatok végrehajtására a fiatalok folyamatosan bizalmat kaptak, akaratukat és cselekvöképességüket megacélozta, jellemüket pedig nemesebbé formálta. A képlet egyszerü volt: a gyermek, a kamaszodó fiatal magában hordozza a társaival való versengés igényét, a kitünésre vágyakozást, a felnöttek figyelemfelkeltésének, elismerésének vágyát. Ha ez így van, vélekedett az angol tábornok, akkor e fiataloknak olyan feladatokat kell adni, amelyeknek célja nemes,felemelö,és végrehajtása egész teljesítöképességüket igényli, következésképpen a munka eredményére annak végrehajtója büszke lehessen. Egyidejüleg a feladatok ellátására olyan módszerekkel kell tanítani és képezni e fiatal embereket, amelyeket szívesen elfogadnak.

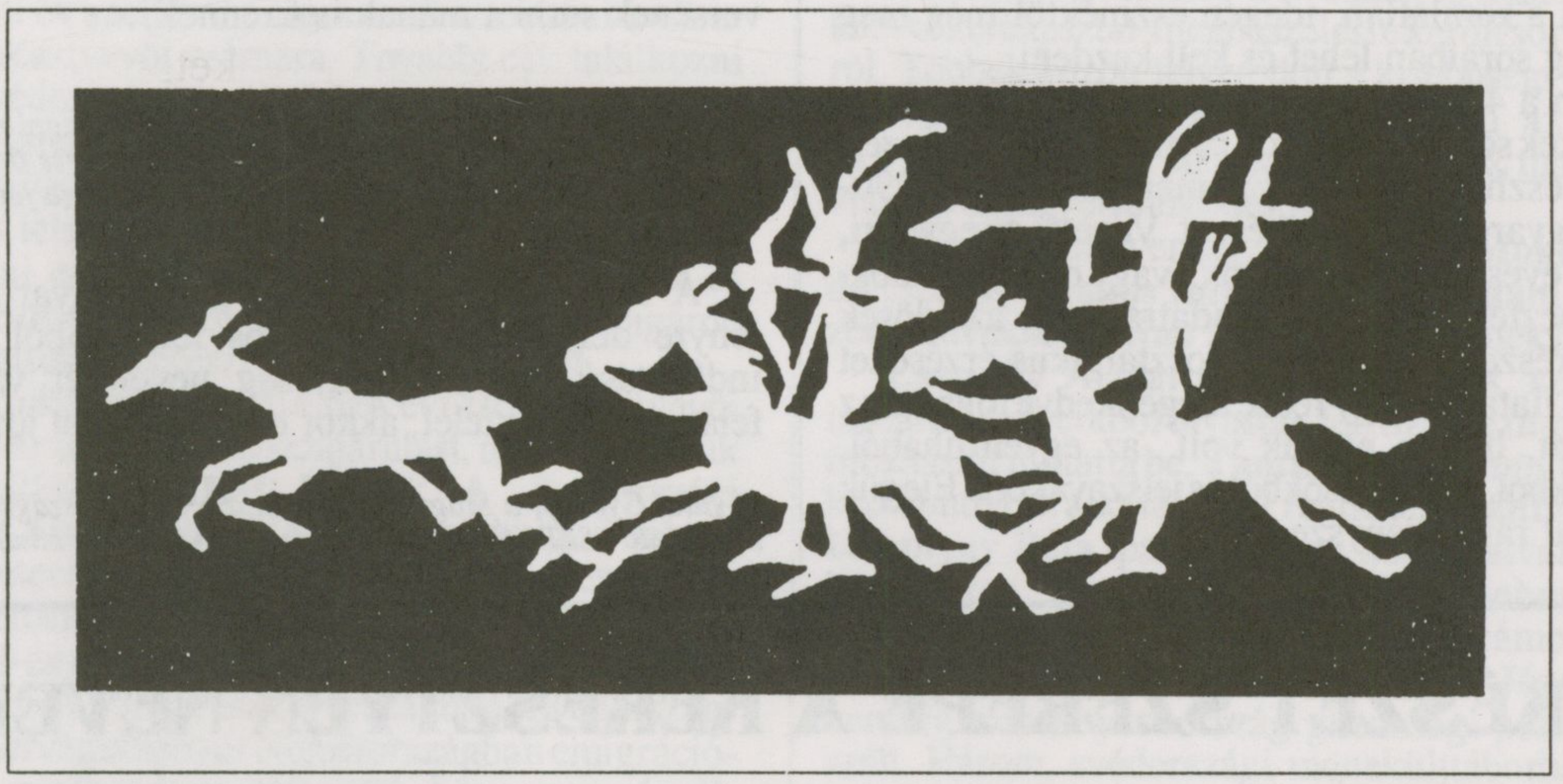

Baden-Powell, vagy ahogyan "fiai", neve kezdöbetüinek angolos kiejtésével nevezték: Bi-Pi - azt is az ifjak lelkébe oltotta, hogy az ember nem lehet magányos lény: felelösséggel tartozik Istennek és embernek egyaránt. Igazából akkor szolgál Istennek, ha embertársaival jó cselekedeteket tesz.

Hazatérve, századunk elsö éveiben, London kallódó utcagyerekeiböl jó cselekedeteket gyakorló, tevékeny örsöket és csapatokat toborzott. 1907 augusztusában a Dorset partvidéki Brownsee szigetén 24 fiú részvételével megszervezte az elsö kísérleti tábort, amely rendkívül sikeresnek és eredményesnek bizonyult. Lényegében ez volt a cserkészet bölcsöje. Itt fogalmazta meg Baden-Powell azokat a magatartásbeli követelményeket, melyeket azóta cserkésztörvenyekként ismerünk. 1908. január 24-én Birkenheadben hivatalosan is kihirdette a cserkészet magalakulását. Akkor még ö sem sejtette, hogy mozgalma olyan világszervezetté növi ki magát, melynek ma 131 országban mintegy 26 millió tagja van.

Miután megismerte a cserkészet szellemiségét, Dr.Szilassy Aladár hajóorvos már 1908-ban tervbe vette a mozgalom magyarországi meghonosítását. Az elsö magyar cserkészcsapat Kánitz István kezdeményezésére 1911-ben, a budapesti II. kerületi Királyi Katholikus Fögimnáziumban alakult. 1912. december 28-án létrehozták a Magyar Cserkészszövetséget is, melynek elsö vezetöi Izsóf Alajos, Megyercsy Béla, Papp Gyula és Sík Sándor voltak. Az angol eredetire alapozva megfogalmazták a magyar cserkészet 10 törvényét, mely így hangzik:

A cserkész:

(1) egyenes lelkü és feltétlenül igazat mond ; (2) híven teljesíti kötelességeit, melyekkel Istennek, hazájának és embertársainak tartozik; (3) ahol tud, segít; (4) minden cserkészt testvérének tekint; (5) másokkal szemben gyengéd, magával szemben szigorú; (6) szereti a természetet, jó az állatokhoz és kíméli a növényeket; (7) feljebbvalóinak jó lélekkel és készségesen engedelmeskedik; (8) vidám és meggondolt; (9) takarékos; (10) testben és lélekben tiszta.

A magyar cserkészfogadalom pedig így hangzik:

"Fogadom, hogy híven teljesítem kötelességeimet, melyekkel Istennek, hazámnak és embertársaimnak tartozom. Minden lehetöt megteszek, hogy másokon segítsek. Ismerem a cserkésztörvényt és azt mindenkor megtartom!"

Arra a kérdésre, hogy mi a cserkészet, az elöbbiek ismeretében röviden így válaszolhatunk:

A cserkészet önkéntes, politikamentes, nevelö jellegü mozgalom, föként a fiatalok számára. Elveivel összhangban származásbeli, faji vagy vallási megkülönböztetés nélkül mindenki elött nyitott. Célja: hozzájárulni a fiatalok fejlödéséhez szellemi, szociális és lelki képességeik kifejlesztése révén. Célja továbbá az is, hogy a fiatalokat jó állampolgárokká, saját nemzetük hüséges fiaivá, más nemzetek számára is hasznos emberekké nevelje. A cserkészet önkéntesen választott életforma.

A cserkészet eszmeisége

Amint láttuk, a cserkészet elsösorban ifjúsági szervezet, melyben a fiatalokat arra alkalmas vezetök nevelik. A helyes és jó cselekedeteket az ifjakkal fedeztetik föl, s olyanná formálják öket, hogy maguktól ígényeljék azoknak gyakorlását. A cserkészeszmény követése cselekvési és viselkedési mechanizmus. Ezt a mechanizmust a cserkészet nem parancsszóval, hanem jellemformálással váltja ki. A tapasztalat azt mutatja, hogy ennek elérésére a valláserkölcsi alapú nevelés a legmegfelelöbb. Ennek ellenére a cserkészet nem hitbuzgalmi gyülekezet, nem foglalkozik teológiai fejtegetésekkel sem, de szilárd eszmei alapja az Istenbe vetett hit, az isteni törvények hüséges követése. Míg a katona parancsra, addig a cserkész belsö, lelki indíttatásra cselekszik.

Teleki Pál a cserkésznevelés célját így fogalmazta meg: "A cserkész legyen emberebb ember, magyarabb magyar!" Az "emberebb emberség" nem a mások fölé, hanem az önmagunk fölé emelkedést jelenti. A "magyarabb magyar" arra céloz, hogy nemzeti kultúránk és identitásunk szem elött tartása, megörzése és ápolása egy állandó és mindig jobbat eredményezö folyamat kell legyen.

Mi teszi idöszerüvé a cserkészetet?

Amint láttuk, a cserkészet gondolata századunkkal egyidös. Eszményei és eszmevilága azóta is változatlanok, pedagógiája továbbra is valláserkölcsi alapokra támaszkodik.

Nyolcvanéves története alatt (melynek során alig 35 éven át müködhetett szabadon), a magyar cserkészetet kétszer tiltották

be: elöször 1919-ben a Kun Béla vezette puccs és az azt követö rövid életü vörös terror idején, másodszor 1946-ban, a szovjet megszállás Rákosi Mátyás nevével fémjelzett kezdetekor. Ez utóbbi, sok évtizedes betiltása alatt a magyar cserkészet valójában csak Nyugaton, az emigrációban élt tovább, s ezzel történelmi feladatot teljesített. Magyarországon, a nemzetidegen elemek által vezetett szovjet diktatúra kifejezett célja a nemzeti kultúra megsemmisítése, az identitástudat kiírtása, gyakorlatilag a nemzet fölmorzsolása volt.

Az elmúlt 45 év sok súlyos terhet hagyott hátra: nemzetünk mentálisan és morálisan elszegényedett, ifjúságunk aggasztó mértékben hanyatlott. A talpraállás, majd a kívánt felemelkedés elöfeltétele, hogy a nemzet helyesen ismerje fel állapotát. A jobbítást elsösorban a romlatlan, idegen eszméktöl még meg nem fertözött ifjúság soraiban lehet és kell kezdeni.

Magyarországon a 45 évi kényszerszünet következménye az is, hogy nemzedékek során át nem volt cserkész- vezetöképzés, ugyanakkor a cserkészhagyományok is megszakadtak. 1990-ben újjáalakult a magyarországi cserkészet. Vezetöi az egykori, ma átlagosan 60-70 éves cserkészvezetök, vagy olyan fiatalok, akiket sebtiben képeztek ki erre a feladatra. Míg az idösek többségében a cserkészet külsö jegyei nosztalgikus érzéseket ébresztenek, addig a fiatalok nagy része idegenkedve fogadja az újjáéledö mozgalmat, hiszen elegük volt az egyenruhából, jelvényekböl, zászlókból, a parancsokból és jelszavakból. Elegük volt mindenböl, amit rájuk kényszerítettek.

A nyugati cserkészet megpróbálta a lehetetlent: magára vállalta mindazt, amit az anyaországban az iskolák végeztek. Szakképzett oktatók nélkül, gyakran információs anyag és eszközök nélkülözésével magyar nyelvet, irodalmat, történelmet és földrajzot, néprajzi ismereteket, népdalokat, hagyományokat és szokásokat igyekezett oktatni egy nem-anyanyelvi közegben élö, gyakran másod- vagy harmad-generációs fiatalságnak. Ezt a munkát most bízvást "visszaadhatja" az idegen ideológiáktól immár megszabadult, a mégis csak legilletékesebb magyar oktatásügynek. Az újjászületett anyaországi- és a nyugati cserkészet immár egymást kiegészítve és gazdagítva tevékenykedhet tovább.

A reformkor nagy költöje, Kölcsey Ferenc Huszt címü versének sorai a mának is üzennek:

Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér?
Messze jövendövel komolyan vess öszve jelenkort:
Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!

A XXI. század küszöbén álló magyar cserkészet a haza fényre derítésének fáradságos feladatából egy lelkes, belsö indíttatású, tettrekész ifjúság nevelését vállalhatja, s ha e feladatnak megfelel, akkor bátran nézhet jövöje elébe.

*(**Gyulai György**, a Magyar Cserkészszövetség országos ügyvezetö elnöke: A MAGYAR CSERKÉSZET a XXI. század küszöbén címü írása alapján)*

A CSERKÉSZET SZEREPE A KERESZTYÉN NEVELÉSBEN

A világszerte sikerrel alkalmazott cserkészpedagógia különös súlyt fektet a vallásos nevelésre. A cserkészmozgalom megalapítója, Robert Baden Powell (1857-1941) szerint cserkész lehet bármilyen vallású, ám vallástalan soha. A cserkészfoglalkozás azonban mégsem hittanóra, ezért -bár a Magyarországon müködö cserkészcsapatok többsége valamilyen egyházi közösséghez tartozik, s a magyar keresztyénség hagyományai igen fontos szerepet játszanak a cserkészet egészében- a vallásos nevelés útjai rejtettebbek.

A cserkészet nyitott mindenki számára, aki elveit elfogadja. A szívek vizsgálói nem mi vagyunk. Bárkit be kell fogadnunk, aki -még ha maga nem is vallásos- hajlandó alkalmazkodni hagyományainkhoz. Ez a toleráns misszió pedig hosszú távon igencsak hatékonynak bizonyul.

A legjobb nevelés, a példaadó együttélés, többet ér minden katekizmusnál, ám idöigényesebb is. Sok türelem kell hozzá, hogy az észrevétlenül müködö mechanizmusok hatása nyilvánvaló legyen. A következökben néhány ilyen titkos ösvényt szeretnénk bemutatni.

A közösség nemcsak viselkedni tanít, hanem az evangéliumot is közvetítheti. Az Ige a testvérek kölcsönös beszélgetésében is megszólalhat, minél erösebb a közösségi szellem, annál eröteljesebben. Így játszhat szerepet a cserkészek közössége önmaguk vallásos nevelésében. A természet, a teremtett világ is Isten álarca, az Ö munkáját ismerhetjük fel benne. Ezért látja a természetjáró templomnak környezetét, hisz annak minden apró részlete Isten dicsöségét hírdeti. Táborozók gyakran tapasztalhatják, hogy az erdö magányában, fölnézve a fák koronájára, a hegyek ormaira, tisztábban szólítja meg öket az Úr szava.

Az ökumenizmus a cserkészet lényegéhez tartozik, hisz a cserkészek egymást mind testvérüknek tekintik. A különbözö felekezetekhez tartozók egy közösségben hírdetik a társadalmi csoportok és az egyházak közötti megbékélést. Közvetlen közelröl tapasztalhatják meg egymásban a hasonlóságot és a másságot, s megtanulhatják felismerni a sokféleségben az Egyház egységét.

A cserkészetet a világiasság teszi az egyháznál jóval mozgékonyabb misszionáriussá. A világi társadalomban élve jóval több embert tud elérni, s vonzó lehet olyanok számára is, akik személyes okokból idegenkednek az egyházi élet hagyományos közösségeitöl (ám akik a cserkészet közvetítésével mégis kapcsolatot találnak ezekkel).

A cserkészet nem lekötelezettje egyetlen kegyességi irányzatnak sem, nem zárt közösség, tagjai hitét és emberségét nem dogmákon, rítusokon és metódusokon méri le, ezért könnyebben éri el a keresö embert, és egyszerre több, Istenhez vezetö ösvényt mutathat számára. Így lehet a cserkészet híd a vallásos nevelés egyik tragikusan széles szakadéka fölött, mely az istenkeresö ember és az egyházak nagyobb közössége között húzódik.

(Evangélikus Naptár, 1992) **Csepregi Zoltán**

ÉRTESÍTÉS A NYÁRI CSERKÉSZTÁBORRÓL

Többévtizedes hagyományt folytatva idén is megrendezik a svédországi magyar cserkészek nyári táborát. A cserkészcsapat vezetösége kéréssel fordult a Svédországi Magyar Protestáns Egyháztanácshoz, hogy a nyári táborozás idejére ezután is bocsássa rendelkezésükre a Tångagärdén álló gyülekezeti otthonát. Elözetes értesüléseink szerint a tábort **1993. június 12.-e és 19.-e között rendezik** meg. Az alsó korhatár 8 év.

Az érdeklödöknek jelentkezési lapot és tájékoztatót küld:
Feldötö Emese, Stamgatan 57/3, 125 74 ÄLVSJÖ, Telefon: 08-81 15 97

KÜLÖNBÖZÖSÉG ÉS EGYETEMESSÉG

Beszámoló a Stockholmi Magyar Ökumenikus Önképzökör ötödik, 1992. június 26- július 4. között Tångagärdén szervezett nyári táboráról

Az Önképzökör immár hagyományossá vált nyári táborainak alapvetö célja egy valamivel több mint egy hetes pihenés mellett gazdag lelki és szellemi programot biztosítani a tábor elsösorban felnött résztvevöi számára. További cél: találkozni és ismerkedni a svédországi és általában az északi országok magyar emigrációjának képviselöivel és kiemelkedö hazai (magyarországi és a leszakított területeken élö) személyiségekkel. A találkozások lehetöséget nyújtanak arra, hogy nyomonkövessük az otthoni eseményeket, együtt gondolkozzunk és vitázzunk emigrációs létünkröl, identitásunról. Tångagärde mindehhez szeretetteljes keresztyén légkört biztosít.

Az elöadókat szokás szerint az elözö évi tábor résztvevöi jelölik. A meghívottak útiköltség-hozzájárulást, ittartózkodásuk idejére pedig szállást és ellátást kapnak. A Svédországi Magyar Protestáns Gyülekezetek Közösségének a Boråstól mintegy 25 kilométerre fekvö gyülekezeti háza szerény, de meghitt otthont biztosít a tábor lakóinak.

Az ötödik, 1992-es nyári táborozáson 9 országból összesen 71 személy vett részt. A három északi országban (Svédországban, Dániában és Norvégiában) és Németországban emigrációban élö magyarok mellett a meghívottak Magyarországról, Erdélyböl, a Felvidékröl és a Vajdaságból érkeztek, és immár hagyományszerüen jelen voltak az Észtországban élö, eredetileg Kárpátaljáról származó magyarok képviselöi is.

Az ünnepélyes zászlófelvonást a tábornyitó istentisztelet követte, amelyen **Molnár-Veress Pál** lelkész szolgált igehirdetéssel. Az elkövetkezö napok reggeli áhítatait **Abrán Attila, Vánky Anikó, Cseke Zsuzsa, Kovács László Béla, Vánky Farkas és Gönye Gabriella** tartották.

Lászlóffy Aladár kolozsvári költö, író, a Helikon szerkesztöje, a Korunk szerkesztöi tanácsának tagja, több verseskötet, novelláskötet szerzöje, a kortárs erdélyi költészet egyik legkiválóbb képviselöje. Elöadásában *A jobb részt választani* címü esszéjét olvasta fel, amelyben a magyar történelemröl, múltról és jelenröl, a magyar sorsról elmélkedik. Ebböl idézünk:

"Megint megúsztuk! A nemzethalál rémét pedig el lehet tenni rosszabb idökre, amikor ne adj Isten, újra egy letörtebb és esélytelenebb nemzetet kell felrázni vele egy mélyponti állapotából... Környezetünk pedig akkor fog megnyugodni és megbízni szavunkban, ha tartósan látja, hogy mi is megnyugodtunk, ha soha többé nem kakastollainkat, hanem tudomány- és literatúra-ápoló lúdtollainkat lengeti feléjük az idök szele. Örülnünk kell, ha nemzeti jellemünkröl és jelenünkröl kiderül hogy nem más, mint a szentistváni tolerancia ezeréven iskolázott, annyi szenvedés után újra megtalált, felfedezett bölcsessége".

Kiss Gy. Csaba budapesti müvelödéstörténész, a Teleki László Alapítvány keretében müködö Közép-Európai Intézet vezetöje összehasonlító nacionalizmus-kutatással és a középeurópai kisebbségekkel foglalkozik. Elöadása: *A magyar nemzetfogalom különössége és egyetemessége.* Az elöadó *Mi a magyar ma* címü azonos témájú írásából egy idézet: "...nekem személy szerint milyen érték fontos a nemzetfogalomban? -Az illüziótlan, kritikus nemzetszemlélet hagyománya, a délibábok és ködképek elutasítása. A józanság és az önbírálat hagyománya."

Tóth Károly Antal Göteborgban élö biológia tanár *Különbözöség és egyetemesség* címen tartott vitaindító elöadást. A vita az emberiség-nemzetiség-kisebbség konkrét kérdései körül bontakozott ki.

Szente Imre nyugalmazott egyetemi tanár, nyelvész, a *Kalevala* és Szolzsenyicin *Gulag* címü könyvének fordítója Stockholmban él. Verseit és müfordításait a Magyar Ház közösség adta ki 70-ik születésnapja alkalmából. Elöadásának címe: *A költészet mühelytitkai* volt.

Grendel Lajos József Attila-díjas pozsonyi író, szerkesztö, politikus, a Magyar Polgári Párt (a Független Magyar Kezdeményezés utódja) választmányi tagja. Elöadásában idöszerü szlovákiai politikai kérdésekröl, a magyar kisebbség helyzetéröl, a politikai pártokról és programjaikról beszélt.

Kovács László Béla matematikus, docens a Koppenhágai Egyetem Számítástechnikai Intézetében. Logikai programozással, feladatmegoldással foglalkozik. Elöadása *Humanitás és technika: -a két részre szakadt világ* címet viselte.

Grendel Lajos, Kiss Gy. Csaba és Lászlóffy Aladár részvételével kerekasztal-megbeszélésre került sor a kisebbségi kérdésröl. Többek között felvetödött a kisebbségi pártok és a többségi parlament, valamint kormány, továbbá az anyaországi pártok és a kormány és az elszakított területek magyar pártjai közötti viszony és együttmüködés kérdése.

Két házihangverseny alkalmával **Mokos-Muzsnáki Magda** csellón, **Mokos Imre** és **Mokos Ádám** zongorán adtak elö zenemüveket, **-Dejan Florica Ágnes** énekszámokkal lépett fel.

Lászlóffy Aladár és Grendel Lajos szerzöi est keretében irodalmi müveikböl olvastak fel. Szente Imre cseremisz népdalfordításait mutatta be. **Tamás György** mügyüjtö néhány erdélyi képzömüvész alkotásaiból rendezett kiállításán a Dániában élö **Rozsnyay Béla** iparmüvészeti alkotásaival és kisplasztikáival jelentkezett. Norvégiai vendégeink, **Dobos Éva** és **Kiss Judit** a norvégiai magyar egyesület életéröl számoltak be. Észtországi vendégeink, **Sild Magda** és **Biesinger József** a függetlenségét nemrég visszanyert ország gazdasági-politikai helyzetröl beszélt. Három, svédországi menekülttáborban veszteglö zentai fiatalember, a vajdasági magyarok sorsáról mondott el megrázó részleteket.

Vánky Anikó

Lászlóffy Aladár

ÁLLJAD

Senkit sem üldöznek hiába.
Hol kőnek lenni nem kívánatos,
ha nem örlődsz porrá, homokká,
ne add az ártatlant, ne
csodálkozz, ha minden arra
elhaladó belédtapos, minden
kerék útja épp rajtad vezet keresztül.
Álljad. Néha puszta léted vállalása
a megtehető legtöbb,
különösen, ha úgy adódott,
hogy kő vagy -
és különösen
ha már egy falnak része,
türelemmel és töredelemmel
odaillesztett, megfaragott.
Álljad egy kultúra nevében,
mely már barokk, vagy még
csak reneszánsz, kuruc,
de még romjaiban, de
majd romjaiban is
áldott és
felismerhető.

KALENDÁRIUM

(Folytatás a 4. oldalról)

dott, amikor az utolsó vacsorán a kenyeret és a bort megáldotta és odaadta nekik. Mivel az úrvacsora szereztetése szervesen kötödik a húsvét ünnepéhez, ezért a húsvéti istentiszteleteken elmaradhatatlan az úrvacsoravétel (katolikusoknál a húsvéti áldozás).

Számos -többnyire ösi, pogány eredetü- népszokás kapcsolódik húsvét ünnepéhez, így a hagyományos ételek, a

bárány, sonka, tojás, kalács

stb. fogyasztása. "Még vagyon az a szokás, hogy húsvétban valami ceremóniával bárányt szentelnek, s minden egyéb étel elött azt megeszik annak emlékezetére, hogy Krisztus, az Istennek báránya megáldoztatott". Ide tartozik a húsvéti kalács is, melynek az az alapja, hogy feltámadása után Jézus megjelenvén a tanítványoknak, megáldva a kenyeret, velük együtt evett."

Hasonló szokás, hogy sok festett tojásokat készítenek. "Némelyek úgy adták elö, mintha a föld újjászületésének és termésének volna a szimbóluma, kiábrázolója... Helyes okát azonban egyebet nem találjuk, hanem azt, hogy felállván (=megkezdödvén) a böjt a keresztyének között, semmi zsírost, vajast és tojást is enni nem volt szabad... Amely tojásokat azért a hosszú böjtön egybegyüjtöttek, azokat osztán húsvétban nagy örömmel ették, osztották jóakaróiknak, s hogy kedvesebb legyen az ajándék, meg is festették".

A húsvéttól pünkösdig terjedö 50 nap alatti vasárnapok túlnyomó része április hónapjára esik. Ezek a vasárnapok szintén

ökumenikus latin elnevezésüek valamennyi keresztyén felekezet irodalmában. Egymás után így következnek egy-egy bibliai vers elsö szavának a mintájára: **"QUASI MODO GENITI"** = "Mint most született csecsemök, a tiszta, hamisítatlan tej után vágyakozzatok, hogy azon üdvösségre növekedjetek"(1 Péter 2,2). **"MISERICORDIAS DOMINI"** = "Az Úr kegyelmével telve a föld" (Zsoltárok 33,5)."**JUBILATE**", vagy"**ROGATE**" ="Imádkozzatok".

(Folytatása a következö lapszámban)

HÚSVÉTI ELMÉLKEDÉS

A jelenleg Lundban élö, nyugdíjba vonult zombori (Délvidék) református lelkész-esperes, Békássy Zoltán több ízben szolgált igehirdetéssel, áhitattal, bibliamagyarázattal malmöi istentiszteleteinken és bibliaóráinkon. A Lukács 24, 1-8 alapján fogant húsvéti gondolatait az alábbi levél formájában kívánja lapunk olvasóival megosztani:

Kedves Testvéreim az Úrban! Kezdetben vala az Ige és Isten vala az Ige. Az Ige testté lett. Fizikummá. Elöször Ég és Föld. Majd folyamatosan és fokozatosan mindenné (fü, fa, virág, stb.) s végül emberré. Végül? Nem. Nem, mert: Istenemberré. Az élet, az örök Élet: hogy lássa minden szem. A meg nem szünö, elpusztíthatatlan Életté. A húsvét, az a nem, s mégis látható örök Élet: diadalünnep. Ekkor hangzik ismét: Élö. Az Ige, az Isten hírdeti és bizonyítja. Az élettel szembeforduló halál (gonosz) elszakítja az embert Istentöl. A földet. Elhangzott az elsö ítélethírdetés. Ugyanakkor az ujjáteremtés ígérete, amely a halált csak az Életbe visszakapcsolás állomásává teszi az Istenember: Jézus Krisztus engesztelö áldozata és föltámadásának (húsvéti) diadala által. az Élet meg nem szünésének, a megkegyelmezésének, a halottnak látszott és tudott Életnek cáfolatává: Élö. Az Istenember, az életet hordozó és burkoló edénnyel együtt, az edényben föltámadott. Föl, hogy akikkel együtt hordta a földinek ábrázatját, Vele együtt mi is hordjuk a mennyeinek ábrázatját. A Krisztusban nekünk alászállott Életet.Ezért: énekeljünk húsvétkor: Krisztus föltámadott, nekünk életet adott. Zengjen hálaének, minden ajkon zengjen. Hiszen, aki Benne van, ha meghal is él. Csak a porsátor omlik össze s lesz a talpalatti földnek részévé, hogy majd az új húsvétkor az Élö ismét megelevenítse; formálja, az életet-lelket visszahelyezvén beléje. A teljességet. Minden, ez elsö létformánkban évenként ismétlödö diadalünnep a húsvét, készítsen el bennünket a második megelevenedésre, az életre. Így hát, ma is: örvendjünk keresztyének. Illik szánkba víg ének. Illik, hogy vígasságunknak legyen érezhetö, látható bizonysága: az Úrnak hálaáldozatokat nyújtó Szív. az "egymással kezet fogó gyülekezet". Hogy vigyük s közöljük a bennünk lángoló Életet mindeneknek és hitünk cselédeinek. Hogy legyünk vezetékek, a világ Világossága.

Boldog ünneplést, húsvétot: tehát örvendezö Életet kívánok Mindenkinek.

Lund, 1993. március 27

.Szeretettel: **Békássy Zoltán**

EGY SZELET KENYÉR EREJÉIG

Beszélgetés Dr. Hódi Sándorral, a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége alelnökével

Éjfél elött valamivel a stoçkholmi Magyar Ház közelébe értünk, az autórádión a Kossuth müsorát hallgatjuk: Rövid szünet után híreket mondunk... Még nem hajtunk be az udvarra, -a környezö kis utcákban forgolódunk. Szrebrenica térségében heves harcok dúlnak... Az út fölött átívelö hídon békésen surran át a metró. Folytatódik az elszigetelt kelet-boszniai falvak élelemmel bombázása... A Mälar-tó parti svéd föváros fényei sziporkáznak e márciusközepi éjszakában. A pihenni téröknek nyugodalmas jó éjszakát kívánunk. A rádió müsorát a Himnusz hangjaival zárjuk.

Pihenni térnénk, de mégsem hagynak nyugodni azok a kérdések, amelyek Dr.Hódi Sándor, a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége alelnökének elöadásában és az azt követö beszélgetés során kerültek terítékre.

Parittyáink sincsenek

Az immár másfél éve tartó, iszonyúan véres és kegyetlen délszláv háborúnak van egy olyan vetülete, amelyröl kevés szó esik. A tömegtájékoztatás hajlamos arra, hogy a halottak számának tükrében mérlegelje a helyzet súlyosságát. Ez a logika azt mondja: ott, ahol nem tudnak felmutatni tízezres nagyságrendben megcsonkított hullákat, kiírtott falvakat, fél éve tartó ostromgyürüt, aknaesöt és bombatölcséreket, ott nincs baj, vagy ha van is, eltörpül a többi mellett. Mi a helyzet a Vajdaságban?

H.S. -A balsors ide csapott bennünket, a békétlen balkáni népek közé. Ennek következtében most, amikor a kommunista világrend bukását követöen a szerencsésebb népek végre európai perspektíva elé néznek, nekünk,vajdasági magyaroknak egy véres háború szörnyüsége jutott osztályrészünkül, amit ha túlélünk, évtizedekig sem leszünk képesek kiheverni katasztrófális következményeit. A politikai nyomás, a megfélemlítö intézkedések, a mozgósítás, hadbírósági beidézések, a háború kiterjedésének veszélye, a fokozódó veszélyeztetettségérzés következtében az itt élö magyarság menekül, amerre lát. Föként a fiatalság kényszerül új hazát és otthont keresni a maga számára, mivel nem hajlandó fegyvert fogni és bevérezni a kezét egy olyan háborúban, amelynek céljai idegenek töle.

-Kiterjedhet-e a háború a Vajdaságra, s ha igen, akkor mire számíthat az ottani magyarság?

H.S. -A mostani hatalom önmaga kelepcéjébe esve nem tehet mást, mint hogy fenntartsa a háborús állapotot; ha nem a horvát fronton, akkor Boszniában, ha nem ott, akkor Makedóniában, s ha ott sem, akkor akár Koszovóban vagy a Vajdaságban. Nem teheti meg, hogy hátat fordítson azoknak, akiket az egységes Nagyszerbia megvalósításának ígéretével tüzelt háborúra. Az állig felfegyverzett hadseregnek és szabadcsapatoknak ellenségre van szükségük. Csakhogy az egész térségben egyedül a vajdasági magyarság nincs felfegyverezve: még parittyáink sincsenek! Védtelenül állunk. Egyedül Isten irgalmában bízhatunk.

Egyetlen fegyverünk: a nyilvánosság

-A szorongatott helyzetben van-e más alternatíva, mint az oltalomkeresés, például a szülöföld elhagyása árán?

H.S.-Egyetlen fegyverünk van: a nyilvánosság. A vajdasági magyarságot a helyzet kényszerítette, hogy megfogalmazza politikai törekvéseit, s azokkal a nyilvánosságra lépjen. Ezt tette egy évvel ezelött, amikor 1992 április 25-én, a Magyarkanizsán tartott közgyülésen a VMDK elfogadta a Magyar Autonómiáról szóló dokumentumot és kimondta igényét az önkormányzatra. Határozatait eljuttattuk a hágai Jugoszlávia-értekezlet folytatásaként müködö brüsszeli értekezlethez, európai és más államok kormányaihoz. Svédországi látogatásom egyik programpontja is törekvéseink ismertetése volt. Mindenütt egyértelmü támogatásukról biztosítottak.

-Hogyan ítéli meg: a szóbeli támogatáson túl értik-e, érzik-e, például a svédek, mi az, amit a válság megoldása érdekében tehetnének?

H.S.-Mindenütt elmondtuk, hogy nem lehet tartós békében reménykedni addig, amíg a kisebbségi kérdés meg nem oldódik. Horvátország elismerésekor az ottani szerbeknek majdhogynem állami önállóságot biztosítottak, míg a vajdasági magyarságról ezidáig egy szót sem említettek.

-Mi lehet ennek az oka? Kettös mércével mérnek?

H.S.-Bizonyára, hiszen az értékelést elsösorban mennyiségi kritériumok vezérlik: a többnek több, a kevesebbnek kevesebb jár. A Svéd Televízió is a svédországi magyarokkal szemben az ittartózkodó szerb és horvát nyelvet beszélök többségére hivatkozva próbált meggyözni arról, hogy mondandómat ne magyarul, hanem az általam is ismert "szerbhorvát" nyelven mondjam el.

-Végül milyen nyelven készült el az interjú?

H.S. -Nem készült el. Pedig akadt volna magyar-svéd fordítóm, nem is egy! A Mozaik címü müsor -a jelek szerint szerb érdekeltségü- szerkesztösége, amely az év végén egy rózsaszín képet festö riportot készített a vajdasági magyarokról, nem tudta elfogadni azt, hogy anyanyelvemen nyilatkozzak.

Lépéshátrányban

-Hogyan történhet ez meg?

H.S. -Azon túl, hogy nem tartozunk a legkedveltebb népek közé, hátrányos helyzetünkben bizonyára az is közrejátszik, hogy mi, magyarok, lépéshátrányban vagyunk. Az eddig seholsem volt albán emigráció például keményen -és nem sikertelenül- lobbyzik mindenütt az albán származásúak érdekében; még az Egyesült Államok támogatását is sikerült elnyernie. A Zsidók Világszövetsége a világ bármely táján élö zsidó származású egyénnek a segítségére siet, valahányszor arra szükség mutatkozik. Számontartják egymást és egymás érdekében mindent megmozgatnak. A Magyarok Világszövetségét -melynek vezetöségi tagja vagyok-, csak a múlt év augusztusában kezdtük újjáalakítani. Még mindig csak a vajúdás állapotában vagyunk, ezért nincs jelen az MVSZ sem Genfben, sem Brüsszelben, sem Hágában, -egyáltalán sehol, ahol a magyarságért, s benne a vajdasági magyarság sorsáért is tenni kéne és lehetne tenni valamit, de nem holnap, hanem ma! Nem akarunk olyan tragikus mulasztást elkövetni, mint a felvidéki magyarság, amidön a volt Csehszlovákia szétválása nyomán létrejött két új állam elismerésének procedúrájában nem hallatta eléggé és egységesen hangját. Szlovákia elismerése anélkül történt meg, hogy egyetlen szó is esett volna a felvidéki magyarságról. Az RMDSZ mérsékelt politikája sem tudott kirukkolni egy határozott és világos önkormányzati tervezettel az erdélyi magyarság számára. A habozás és bizonytalanság a mi esetünkben az életünkbe kerülhet.

Abolíciót kértünk, nem amnesztiát

-Bizonyára a gyors döntés kényszere indított útjára több tízezernyi vajdasági magyart. Közülük mintegy nyolcszázan Svédországban kértek menedékjogot, letelepedési engedélyt. A legtöbbjük kérésére elutasító válasz érkezett. Mit tehet a VMDK az ö érdekükben?

H.S. -Mindenütt elmondtuk, így a svéd külügyminisztériumban is, hogy

politikánk alapvetöen azt célozza, hogy a vajdasági magyarság szülöföldjén maradhasson és ott találhassa meg boldogulásának feltételeit. Ehhez viszont politikai-gazdasági garanciák szükségesek, amelyeket csak a nemzetközi közösség biztosíthatna. Természetesen azt is szeretnénk, ha az eltávozottak bántódás és félelem nélkül hazatérhetnének.

-Lát-e erre lehetöséget?

H.S. -A nemzetközi közvélemény bünös tétovázása a konfliktust csak elodázza és újabbak csiráit melengeti. Mi többízben is kéréssel fordultunk Szerbia és Kis-Jugoszlávia kormányaihoz, hogy hozzanak abolíciós törvényt a külföldre távozottakkal kapcsolatban, de eltelt egy év, s még csak válaszra sem méltattak. Amikor Vukovárt és Vinkovcit többször bevették a szerbek és látták, hogy gyalogság nélkül nem tartható, akkor épp a Vajdaságban toborzott magyarokat vitték oda: ágyútölteléknek! Az oktalan halál elöl menekült el legtöbbjük. Ma senki nem hajlandó garanciát vállalni az esetleg hazatelepülök sorsáért. Ezért kértük többek között a svédek megértését és türelmét a tölünk ide menekültek ügyében, s azt, hogy elhamarkodott döntéssel senkit ne szolgáltassanak ki a bizonytalanságnak, esetleg annak, hogy másnap már újból a hadszíntérre küldjék. Kis-Jugoszláviának nincs jogalapja arra, hogy a volt szövetségi törvény értelmében hadba hívja sem a horvát, sem a szlovén, sem a bosnyák, sem a makedón, sem az albán polgárokat. Miért tehetné meg ezt egyedül a vajdasági magyarsággal?! Mi abolíciót kértünk, ami nem mást jelent, mint egy jogtalan rendelkezés hatályon kívül helyezését, eltörlését, megsemmisítését. Nem amnesztiát kértünk, hiszen az, ha közvetve is, a volt jugoszláv szövetségi törvény elismerését, a háború jogosságát, következésképpen a büncselekmény tényének elismerését jelentené. Erröl pedig szó sincs! Sem a háborúnak, sem a mozgósításnak nincs jogalapja!

Ifjúságunk színe-java elüzve. Ifjúság és gazdasági erö nélkül maradtunk: önszervezödésünknek nincs háttere. 25-30.000 aktív tagunk van, de nincs egyetlen fizetett tisztségviselönk sem! Ugyanakkor mintegy 30.000 fiatalt tett a rendszer bujdosóvá, menekültté, s nyomukban megannyi csonka, reménytelen helyzetbe sodort család maradt. Ezekröl az otthonmaradottak

Dr. Hódi Sándor, a VMDK alelnöke ez év márciusában Svédországban tett látogatása során ismertette a vajdasági magyarság katasztrófális helyzetét. Beszámolt a nemrég alakult VOX HUMANA Emberbaráti Szolgálatról, mely a vajdasági magyarság túléléséhez szeretne segítséget nyújtani. A stockholmi székhelyü Svéd-Magyar Segélyszervezet a Dr. Hódi Sándorral történt megbeszélések nyomán vállalta a VOX HUMANA támogatására szánt svédországi, pénzbeli és más jellegü segélyek kezelését és eljuttatását. Egyben a következö felhívást tette közzé:

FELHÍVÁS

a svédországi magyarokhoz és magyar egyesületekhez

Jugoszlávia széthullásával és az ott dúló ádáz harcok következtében a vajdasági magyarság helyzete is elviselhetetlenné vált. Nemcsak a biztonságukat veszítették el, hanem lehetöségeiket is a mindennapi kenyér megszerzésére.

A kétségbeejtö helyzet javulására semmi reményt sem látunk, annál több jel mutat arra, hogy helyzetük rohamosan rosszabbra fordul. Teljesen egyedül és támogatás nélkül néznek az elkövetkezendö borzalmak elé. Várható, hogy a hatalmi eröre épülö központi hatalom meginog, vagy éppen ellenkezöleg, még kegyetlenebb szélsöségekbe csap át. Az eredmény mindenképpen katasztrófát jelent a vajdasági magyarság számára. Túlélésükhoz segítséget egyedül csak tölünk várhatnak.

Ezeket a nehéz idöket csak úgy tudják átvészelni, ha legalább pár hétre való élelmiszer-, valamint a legszükségesebb gyógyszertartalékkal rendelkeznek. Erre a célra hírdetjük meg a gyüjtést és ehhez kérjük mindenki hozzájárulását.

Az adományokat kérjük a Svéd-Magyar Segélyszervezet folyószámlájára befizetni:

Arbetsgrupp för Biståndsverksamhet

Postgironr: 48 67 70 - 1

A befizetölapra feltétlenül tüntessék fel: VOX HUMANA

Stockholm, 1993. március. 18

Svéd Magyar Segélyszervezet

A felhívást támogatják:

Svédországi Magyarok Országos Szövetsége ¤ Svédországi Magyar Protestáns Gyülekezetek Közössége ¤ Magyar Ház Közösség ¤ Göteborgi Magyar Egyesület ¤ Club Hungária Jönköping ¤ Södertäljei Magyar Egyesület ¤ Växjöi Magyar Egyesület ¤ Eskilstunai Magyar Közösség ¤ Pannónia Egyesület Gislaved ¤ Kristianstadi Magyar Egyesület ¤ Västeråsi Magyar Egyesület ¤ Örebro Megyei Magyar Egyesület ¤ Markarydi Orbán Balázs Egyesület ¤ Ljungbyi Petöfi Sándor Egyesület ¤ Lundi Magyar Kultúrfórum ¤ Göteborgi Körösi Csoma Sándor Klub ¤ Szabad Magyarok Tömörülése ¤ Móra Ferenc Kultúrklub ¤ Magyar Orvosok Egyesülete ¤ Magyar Mérnökök és Építészek Egyesülete ¤ Otthon és Iskola Magyar Munkaközösség ¤ 61.sz. Gizella királyné Cserkészcsapat ¤ Stockholmi Magyar Katolikus Kör ¤ Északi Magyar Archivum ¤ Erdélyi Könyv Egylet ¤ Magyar Ökumenikus Önképzökör

kell gondoskodjanak. Minden aktív dolgozóra máris 22-23 eltartandó személy jut. Van-e értelme maradni és egy olyan országban élni, amelyben a teljes megsemmisülés, a totális nyomor, az éhhalál fenyegeti az emberek millióit?

Retteg és éhezik

-Megismétlem a kérdést: Van-e értelme maradni?

H.S. -A vajdasági magyarság ezer sebböl vérzik, de számottevö többsége -minden balsejtelme ellenére- úgy döntött, hogy marad. Nem lehetnek illúzióink. Az a rendszer, amelynek politikája más népek kiírtására irányul, amely nemzeti programcéljai megvalósítása érdekében leírhatatlanul súlyos és kegyetlen büncselekményekre ragadtatta el magát, s azzal fenyegetözik, hogy egy újabb világháború feneketlen mocsarába rántja az egész emberi civilizációt, könnyüszerrel hazátlan-gyökértelen földönfutóvá tud tenni valamennyiünket, ha erre rászánja magát. Egyelöre még rafinált módszerekkel próbál elüzni, menekülésre kényszeríteni bennünket. Egyebek mellett a nyakunkba akasztott koldustarisznyával, a lélekölö nyomorral. A Kelet-Boszniára ledobott élelmiszercsomagok egy részét a medvék hordják szét, mert olyan helyekre hull; más részét -s nagyobb részét- a szerbek szerzik meg, de ha a muzulmánok kezére kerülne is, fegyverrel veszik majd el tölük. A nagyhatalmak rövidlátása félelmetes! Azt sem hajlandók tudomásul venni, hogy a Nemzetközi Vöröskereszt szállítmányait egyenesen a frontra irányítják. A nemzetközi közösség, különbözö segélyszervezetein keresztül, a volt Jugoszlávia területén mintegy 3 millió embert élelmez. Szerbiában zsákszámra osztják segélyként a lisztet, a szerbeknek... A vajdasági magyaroknak eddig mindebböl egyetlen gramm sem jutott!

A vajdasági magyarság retteg és szó szerint éhezik.

Egy szelet kenyér erejéig

-Hogyan segíthetünk?

H.S. -Elöször is annak tudatosításával, ami e mostani március 15-ikének üzenete is kéne legyen: az egyetemes magyarság egy és oszthatatlan. Lehet, hogy most az egyik tagja vérzik, hadd siessen segítségére a más. Holnap amannak lehet szüksége a többiekre.

Ma vitán kívül a vajdasági magyarság került a legszorongatottabb helyzetbe. A várható veszélyre, a teljes nincstelenségre, a már elöállt rendkívül nehéz szociális helyzetre való tekintettel a vajdasági magyarság körében megindult egy önsegélyzö jellegü szerveződés. Ez a Vox Humana, melynek segélykérö fölhívását ide is eljuttattuk. Tisztában vagyunk azzal, hogy egy új és megnyugtató szociális intézményrendszer kiépítésére jelenleg semmi esélyünk sincs. Mi a tragikus végkifejletet szeretnénk késleltetni, esetleg megakadályozni többek között azáltal, hogy helységeinkben ingyen népkonyhákat állítanánk fel a rászorulóknak, akiknek száma rohamosan nö. Elsösorban élelemre van szükségünk.

Az egykor gazdag, dús gabonát lengetö Vajdaság lakói ma éheznek. Fájdalom, hogy vállunkon koldustarisznyával járjuk a világot és alamizsnáért kopogtatunk. Az otthonmaradottakért! A vajdasági magyarokért. Kérjük, legalább egy szelet kenyér erejéig segítsék öket!

Molnár-Veress Pál

Szilágyi Domokos

LÁZADÁS

(részlet)

mutasd meg: nem igaz,

hogy kutyakorbácsra születtél,

s hogy beléd marjon a veszett tél,

s a felhö higanyt záporozzon

fejedre, s hogy sose maradjon

estére annyi csöpp eröd,

hogy lerúgd a rossz facipöt;

hát mutasd meg, hogy nem igaz,

hogy elintézhet egy süket

legyintés; hogy nem számítasz

annyit, mint a tetü, az eb,

a félrelökött csizmatalp;

mutasd meg, hogy a kínt, a jajt

torkon tudod ragadni, és,

ha egyebet nem, hát merész,

szabad halált vívhatsz e rab

életre, melyben mindened

elorozták, s szíven harap,

mint macska a madarat,

a kivetközött indulat;

döntsd le vérgözös istenek

sziszegö szuronyú szobrait,

mutasd, mutasd meg, hogy amíg

ereidben vér vánszorog,

idegen fájdalom,

nem hagyod, azértsem hagyod

az ezerfejü gyalázatot

sértetlen trónolni a rom-

halmazon, melyet épített;

mutasd, mutasd meg, hogy tied

az erö, bátorság, az ész,

hogy a jövö magad vagy, és

a jövö nem hal meg soha...

IN MEMORIAM

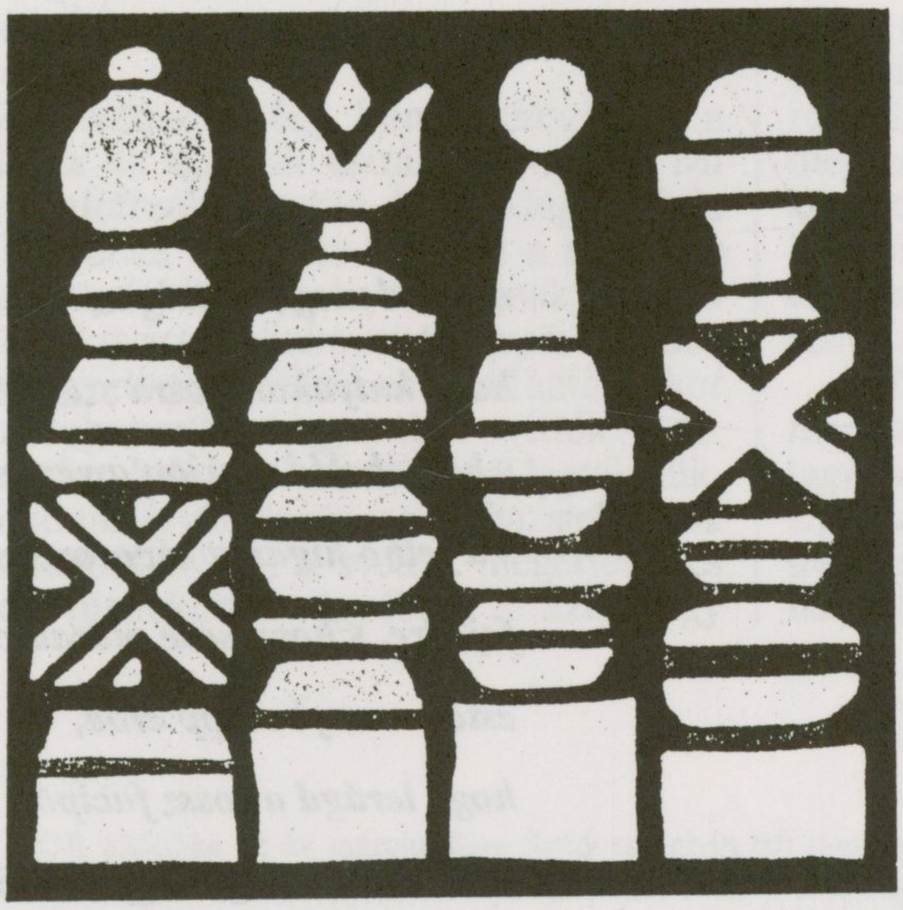

Popovici Marcella 1910 - 1993

Ez év január 29-én, a mölndali Stensjö kápolnából kísértük utolsó útjára drága halottunkat, Popovici (szül. Takács) Marcellát. Szerény és becsületes földmüves szülök gyermekeként Kolozsvárott született, 1910. december 21-én. Tizennégy éves korától kenyérkeresö lett. Takács Marcella 1934. április 12-én lépett házasságra Popovici Pavellel, akivel 59 éven át megosztotta örömét és bánatát egyaránt. A házasságukból született egyetlen leánygyermeküket követve jöttek Svédországba 1987-ben. Férjével és leánya családjával együtt Mölndalban élt, s velük együtt bekapcsolódott a göteborgi gyülekezetbe. Élete áldás volt: a másokért, családjáért való önzetlen odaadás és szeretet vezérelte; hite fáklyaként ragyogott.

Muntyán Rozália 1933 - 1993

Február 19-én a malmöi Östra kyrkogård St:Gertrud kápolnájában búcsúztunk Muntyán (szül. Weisz) Rozáliától. Kolozsvárott született 1933-ban, ahol banktisztviselöként dolgozott. Egyetlen gyermekét, fiát követve 1986-ban települt át Svédországba. Drága halottunk hamvait -kívánsága szerint- Kolozsváron, a Házsongárdi temetöben helyezik örök nyugalomra.

Szövérdi Szász Dezsö 1908 - 1993

A helsingborgi Pålsjö temetö kápolnájából ez év március 1-én kísértük utolsó útjára Szövérdi Szász Dezsöt, a Svédországi Magyar Protestáns Gyülekezet alapító tagját. 1908. március 17-én született az erdélyi Lándorban. A nagyhírü marosvásárhelyi Bolyai Farkas kollégiumban érettségizett, majd Debrecenben gazdasági akadémiát végzett. Erdélybe visszatérve a Magyarbükkösön és határában lévö birtokán gazdálkodott. 1933-ban nösült. Nejével, Margittal családot alapított, mely hamarosan négytagúvá gyarapodott. Képzettségének és tudásának méltó elismeréseként 1940-ben, az Észak-Erdéllyel visszatért Szászrégenben járási gazdasági felügyelö lett. 1942-töl Székelyudvarhelyen mint állattenyésztési igazgató müködött. A menekülök áradatával együtt 1944-ben az oroszok elöl Budapestre költözött; a föváros ostromáig a Földmüvelésügyi Minisztériumban teljesített szolgálatot, majd családjával együtt továbbmenekült Szentgotthárdra, ahol járási gazdasági felügyelöként dolgozott. A forradalom vérbe fojtása után az ország újabb bilincsbe verését már nem várta meg: kétszázezer honfitársával együtt újból a menekülést választotta.

Négytagú családjával 1956. november 28-án érkezett Svédországba, s azóta helsingborgi lakos volt. Kezdettöl tevékenyen bekapcsolódott a magyar emigráció életébe, s ott volt a Svédországi Magyar Protestáns Gyülekezetek bölcsöjénél is. Vallotta, hogy hit nélkül nincs lélek, s hogy lélek nélkül nincs megmaradás az idegenben. Mindig vállalta nyelvét, népét és nemzetét. Vállalta önmagát, -azt, aki volt. Erdélyi nemes, keményhitü kálvinista, igaz magyar.

CÍMEINK

Országos felügyelö
Kyrkorådets ordförande
STORLIND EUGEN
Skånegatan 32 B
252 52 HELSINGBORG
Tel/Fax 042-13 62 99

Országos gondnok
Kyrkorådets viceordförande
NYIREDY CSABA
Silvertärnegången 13
421 69 V. FRÖLUNDA
Tel/Fax 031-29 63 17

Országos titkár
Sekreterare
TÓTH ILDIKÓ IRMA
Rektor Dahlsgatan 7/3
294 00 SÖLVESBORG
Tel/Fax 0456-140 37

Országos szervezö
Programansvarig
BIHARI SZABOLCS
Duvgatan 87
554 64 JÖNKÖPING
Tel 036-14 88 66
Fax 036-14 07 17

Központi pénztáros
Kamrer
TÓTH ZSUZSANNA
Tornfalksgatan 4 B
214 60 MALMÖ
Tel/Fax 040-19 03 12

Stockholmi felügyelö
Krådets ordförande i STH
VÁNKY FARKAS
Ryttmästarvägen 24
162 24 VÄLLINGBY
Tel 08-760 82 96

Malmöi felügyelö
Krådets ordförande i MMÖ
PITLIK PÁLHÁZI KATALIN
Carl Herslowsgatan 10
211 47 MALMÖ
Tel 040-97 90 29

Szeretetszolgálat koordinátora
Hjälpsamordnare
MAYER MÁRIA
Kaserngatan 18
723 47 VÄSTERÅS
Tel 021-18 59 27

Oslói társgyülekezet presbitere
Presbiter i Oslo-församlingen
HORVÁTI GYÖRGY
Nedre Toppenhaug 9
N-1353 BAERUMS VERK
Tel (47) 67 56 21 05

Lelkész / Pastor
MOLNÁR-VERESS PÁL
Vintrosagatan 17/1
124 73 BANDHAGEN/STH
Tel/Fax 08-86 36 39

ISTENTISZTELETI NAPTÁR

ÁPRILIS

	elsö hétvége						
03.	szombat		15.00	OSLO	Uranienborgskirke	istentisztelet	
	második hétvége						
10.	szombat	Nagyszombat	15.00	VÄSTERÅS	Kyrkbacksgården	istentisztelet	úrvacsoraosztással
11.	vasárnap	Húsvétvasárnap	14.30	STOCKHOLM	Betlehemskyrkan	istentisztelet	úrvacsoraosztással
12.	hétfö	Húsvéthétfö	16.00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	istentisztelet	úrvacsoraosztással
	harmadik hétvége						
17.	szombat		09.00	SÖLVESBORG	Nicolai gyül.terem	egyháztanács értekezlete	
			18.00	SÖLVESBORG	Bérelt helyiség	müsoros délután	
18.	vasárnap	Húsvét utáni 1.vas.	09.30	SÖLVESBORG	Nicolai gyül.terem	egyháztanácsi vizitáció	
			15.00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	istentisztelet	úrvacsoraosztással
	negyedik hétvége						
24.	szombat		12.00	STRÖMSNÄSBRUK	Strömsnäskapell	istentisztelet	
			16.00	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	istentisztelet	úrvacsoraosztással
25.	vasárnap	Húsvét utáni 2.vas.	15.00	MALMÖ	Stadionkyrkan	istentisztelet	úrvacsoraosztással

MÁJUS

	elsö hétvége						
01.	szombat		16.00	TÅNGAGÄRDE	Gyülekezeti otthon	istentisztelet	
02.	vasárnap	Húsvét utáni 3.vas.	15.00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	istentisztelet	
	második hétvége						
08.	szombat		11.00	VÄSTERÅS	Kyrkbacksgården	istentisztelet	
			15.00	ESKILSTUNA	Mariakyrkan	istentisztelet	
09.	vasárnap	Húsvét utáni 4.vas.	11.00	STOCKHOLM	Betlehemskyrkan	istentisztelet	közös, svéd-magyar
	harmadik hétvége						
15.	szombat		15.00	OSLO	Uranienborgskirke	istentisztelet	úrvacsoraosztással
16.	vasárnap	Húsvét utáni 5.vas.	16.00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	istentisztelet	
	negyedik hétvége						
22.	szombat		12.00	STRÖMSNÄSBRUK	Strömsnäskapell	istentisztelet	
			16.00	HELSINGBORG	EFS kyrkan	istentisztelet	
23.	vasárnap	Húsvét utáni 6.vas.	15.00	MALMÖ	Stadionkyrkan	istentisztelet	
	ötödik hétvége						
29.	szombat		09.00	TÅNGAGÄRDE	Gyülekezeti otthon	egyháztanács értekezlete	
			18.00	TÅNGAGÄRDE	Gyülekezeti otthon	közös program	
30.	vasárnap	Pünkösdvasárnap	11.00	TÅNGAGÄRDE	Trågaredkapell	istentisztelet	úrvacsoraosztással
			16.00	TÅNGAGÄRDE	Gyülekezeti otthon	közös program	
31.	hétfö	Pünkösdhétfö	09.00	TÅNGAGÄRDE	Gyülekezeti otthon	közös program	

JÚNIUS

	elsö hétvége						
05.	szombat		15.00	VÄSTERÅS	Kyrkbacksgården	istentisztelet	
06.	vasárnap	Szentháromság ünnepe	14.30	STOCKHOLM	Betlehemskyrkan	istentisztelet	
	második hétvége						
12.	szombat		*	TÅNGAGÄRDE	Gyülekezeti otthon	konfirmációs tábor kezdete	
			*	TÅNGAGÄRDE	Gyülekezeti otthon	cserkésztábor kezdete	
			18.00	TÅNGAGÄRDE	Gyülekezeti otthon	tábornyitó istentisztelet	
13.	vasárnap	Szenth.utáni 1.vas.	15.00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	istentisztelet	
	harmadik hétvége						
19.	szombat		*	TÅNGAGÄRDE	Gyülekezeti otthon	cserkésztábor vége	
20.	vasárnap	Szenth.utáni 2.vas.	11.00	TÅNGAGÄRDE	Trågaredkapell	istentisztelet	konfirmációval
			16.00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	istentisztelet	
	negyedik hétvége						
26.	szombat		16.00	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	istentisztelet	
27.	vasárnap	Szenth.utáni 3.vas.	15.00	MALMÖ	Stadionkyrkan	istentisztelet	

JÚLIUS

	elsö hétvége						
03.	szombat		*	TÅNGAGÄRDE	Gyülekezeti otthon	önképzököri tábor kezdete	
04.	vasárnap	Szenth.utáni 4.vas.	11.00	TÅNGAGÄRDE	Gyülekezeti otthon	istentisztelet	
09.	péntek		*	TÅNGAGÄRDE	Gyülekezeti otthon	önképzököri tábor vége	

TARTALOM

Folytonosság és megújulás 1

Eugen Storlind: Ungerskt, protestantiskt församlingsarbete i Sverige under 35 år 2

Reményik Sándor: Kövek zsoltára 3

Molnár-Veress Pál: Hevertünk hét országban szerteszéjjel 3

Kalendárium 4

Tóth Ildikó Irma: Biztató kezdet..... 5

"Atyafiságos tisztelettel..." 6

Újjáéledö magyar cserkészet 7

Csepregi Zoltán: A cserkészet szerepe a keresztyén nevelésben 8

Vánky Anikó: Különbözöség és egyetemesség 9

Lászlóffy Aladár: Álljad 9

Békássy Zoltán: Húsvéti elmélkedés 10

Egy szelet kenyér erejéig -Beszélgetés Dr.Hódi Sándorral, a VMDK alelnökével.....11

Szilágyi Domokos: Lázadás 13

In memoriam 14

Címeink 14

Istentiszteleti naptár 15

Hirdetések 16

E lapszámunkat **Vincze László** marosvásárhelyi grafikusmüvész linómetszetei illusztrálják

új Kéve

A Svédországi Magyar Protestáns Gyülekezetek lapja.
Az északi országokban élö magyarok ökumenikus fóruma.

I. (X.) évfolyam 1. szám, 1993. április

Felelös kiadó
Eugen Storlind

Szerkesztöbizottság
Molnár-Veress Pál
Veress Zoltán, Szentkirályi Csaga

A szerkesztöség postacíme
Vintrosagatan 17/1
124 73 BANDHAGEN /STOCKHOLM/
Telefon és fax : 08- 86 36 39

HIRDETÉSEK

Kezeink munkáját tedd maradandóvá

Maradandóvá tenni kezeink munkáját ugyanolyan ösi emberi vágy és törekvés, mint szavakba önteni és leírni gondolatainkat. Egyrészt a természetes fejlödés hozta magával, másrészt a szükséglet szülte az igényt, hogy munkánkban egyre inkább hasznát vegyük a korszerü irodai eszközöknek és felszereléseknek. Egyháztanácsunk felismerte ezt a szükségszerüséget és bölcs döntése eredményeként vásároltuk meg egyházunk számára azt a korszerü számítógépet, melynek segítségével lehetövé vált gyülekezeti lapunk igényesebb, szebb kivitelezése. Mindez "kézzelfogható" bizonyítéka annak az állandó megújulásnak mely, mint azt beköszöntö sorainkban említettük, gyülekezeteinket, azok presbitériumát és egyháztanácsunkat egyaránt jellemzi. De ne feledjük, hogy a gép csak segédeszköz, mely nem helyettesítheti a tervezö, a gondolkozó, az író, az alkotó embert. A jó eredményhez a remek eszközök mellett elsösorban lelkes munkatársakra van szükség, olyan emberekre, akik többezer éves szavakat ismételve ezt tudják kérni:
.Kezeink munkáját tedd maradandóvá ! (Zsoltárok 90, 17)

Közös svéd - magyar istentiszteletre

hívjuk híveinket 1993.május 9.-én délelött 11 órai kezdettel a stockholmi Betlehem-templomba (Luntmakargatan 82, T-Rådmansgatan).
Vendéglátónk a svéd missziós gyülekezet és annak lelkésze, Eskil Hofverberg.
Mivel a közös istentisztelet a húsvét utáni 4. vasárnapra, azaz CANTATE vasárnapjára esik, alkalmunk lesz meghallgatni a templomban fellépö vendégkórus müsorát is.
A meghívást örömmel fogadtuk és egyben arra kérjük híveinket, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a minket befogadó gyülekezettel együtt tartandó istentiszteleten.

Konfirmandusok figyelmébe

Valamely egyház felnött, úrvacsorázó tagja az lehet, aki ismeri egyháza tanításait, s aki a konfirmáció alkalmával a gyülekezet színe elött vallást tesz hitéröl. a Nyugaton tevékenykedö magyar reformátusok, evangélikusok, unitáriusok vagy szabadegyháziak ökuménikus szellemü protestáns közösségekben élnek, melyekben az egy-egy felekezetre jellemzö vonások gyakori egymásbaolvadását tapasztaljuk. Természetesnek tartjuk a közös istentiszteletet, a közös hitvallást, a közös úrvacsoravételt, a közös énekeket, a közös imádkozást. Ezzel szemben közös kátéról még nincs tudomásunk. Bár - az imént említett okok miatt - a nyugati magyar protestáns egyházakban nincs hagyománya a közös kátéoktatásnak és közös konfirmálásnak, az igény mindig megvolt és meg van most is erre. Éppen ezért idén, június 12.-e és 20.-a között a Tångagärde-i gyülekezeti otthonunkban, a csekésztábor programjával részben egybehangoltan, konfirmanduskorú gyermekeink számára konfirmációs oktatást szervezünk. Június 20.-án ünnepélyes keretek között konfirmációt tartunk.
Kérjük az érdekelteket, hogy mielöbb jelentsék be érdeklödésüket a gyülekezet lelkészénél: Molnár-Veress Pál
Vintrosagatan 17/1
124 73 - Bandhagen
tel/fax 08-86 36 39

Olvasóink szíves elnézését kérjük a hibák miatt. A rendelkezésünkre álló szövegszerkesztö programból egyelöre hiányzik a magyar hosszú ö és ü .